

SBO Van Houteschool – Stichting Sirius

Schoolondersteuningsprofiel

Prof. Dr. I. C. van Houteschool
School voor speciaal basisonderwijs
Leksmondplein 27
1108 EL Amsterdam

'Samen een brug naar de toekomst'

Inhoud

Inleiding		3
Hoofdstuk 1	De functie van het ondersteuningsprofiel	4
1.1	Communicatie	4
1.2	Beleid	4
Hoofdstuk 2	Het onderwijs op de Van Houteschool	5
2.1	Contactgegevens	5
2.2	Onderwijsconcept	5
2.2.1	Wetgeving SBO en SO	5
2.3	Onderwijsvisie	6
2.4	Goed en passend onderwijs	7
2.5	Doelgroepbeschrijving	9
2.6	Kerngetallen	11
2.6.1	Leerlingen met extra ondersteuning op de VHS	11
2.6.2	Uitstroom leerlingen	11
Hoofdstuk 3	De inrichting van de basisondersteuning	12
3.1	Basisondersteuning	12
3.2	Relatie ondersteuningsbehoeften, leerstofaanbod en leerproces	12
3.3	Passend aanbod	13
3.3.1	Leerstofaanbod	14
3.3.2	Onderwijstijd	15
3.3.3	Didactisch handelen	15
3.3.4	Pedagogisch handelen	16
3.3.5	Leeromgeving	16
3.4	Passend aanbod bij extra onderwijsbehoeften	17
3.4.1	Aanbod lees- en/of spellingsproblemen en/of dyslexie	18
3.4.2	Aanbod rekenproblemen en/of dyscalculie	18
3.4.3	Aanbod sociaal-emotionele en/of gedragsmatige problemen	19
3.5	Zelfbeoordeling	21
3.6	Kwaliteitscultuur	22
3.7	Kwaliteitszorg	22
Hoofdstuk 4	De inrichting van de extra ondersteuning	24
4.1	Extra ondersteuning	24
4.2	Zorgniveau 3: specifieke preventie	27
4.2.1	Specifieke preventie leerproblemen	28
4.2.2	Specifieke preventie lees-en/of spellingsproblemen en/of dyslexie	28
4.2.3	Specifieke preventie rekenproblemen en/of dyscalculie	29
4.2.4	Specifieke sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedragsmatige problemen	29
4.2.5	Specifieke preventie bij problematiek in de thuis en gezinssituatie	29
4.2.6	Specifieke preventie gezondheid en fysieke ontwikkeling	29
4.3	Zorgniveau 4: interventie bij een complex probleem	30
4.3.1	Interventie lees-en/of spellingsproblemen en/of dyslexie	30
4.3.2	Interventie preventie rekenproblemen en/of dyscalculie	30
4.3.3	Interventie sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedragsmatige problemen	31
4.3.4	Interventie preventie bij problematiek in de thuis en gezinssituatie	31
Hoofdstuk 5	Grenzen van de ondersteuning	32
Hoofdstuk 6	Ambitie van de Van Houteschool	33
Bijlage: Checklist basisondersteuning		34

Inleiding

Voorliggend document bevat het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de Prof. Dr. I.C. van Houteschool, een school voor speciaal basisonderwijs van Stichting Sirius. In het kader van de Wet op het Passend Onderwijs (WPO) is Nederland verdeeld in regio's. Binnen elke regio hebben de gezamenlijke besturen de plicht om te zorgen voor een dekkend onderwijsaanbod voor alle kinderen. De schoolbesturen zijn vertegenwoordigd in samenwerkingsverbanden (SWV). De VHS valt onder SWV Amsterdam-Diemen PO. Van iedere school wordt verwacht dat zij een eigen SOP opstelt met een schoolprofiel waarin omschreven staat welke basisondersteuning zij biedt aan alle leerlingen, en welke mogelijkheden er zijn om leerlingen met specifiekere onderwijsbehoeften te begeleiden. De functie van het SOP wordt in hoofdstuk 1 verder toegelicht.

De Van Houteschool (VHS) is een school voor speciaal basisonderwijs van Stichting Sirius. Stichting Sirius is een openbaar bestuur, en heeft 14 scholen verdeeld over Amsterdam Zuidoost. De missie die Stichting Sirius nastreeft is een collectieve missie van alle betrokken scholen. De missie luidt: **'Leren is reizen naar je toekomst'**. De VHS is de enige school voor speciaal basisonderwijs (sbo) binnen de stichting. De school kijkt naar wat leerlingen wél kunnen, én sluit aan bij de kwaliteiten en competenties van de leerlingen. De inrichting van het onderwijs in leerroutes en uitstroomprofielen, en het planmatig en doelgericht werken in een vaste onderwijs-zorgcyclus, maakt dat de basisondersteuning geschikt is voor leerlingen met zeer uiteenlopende ondersteuningsbehoeften en uitstroomprofielen.

In hoofdstuk 2 wordt het schoolprofiel van de VHS beschreven. In dit hoofdstuk worden de doelgroep en de onderwijsbehoeften beschreven. Hoofdstuk 3 is een beschrijving van wat de VHS als basisondersteuning voor de gehele doelgroep biedt.

In hoofdstuk 4 worden de mogelijkheden voor extra ondersteuning beschreven. Dit zijn specifieke mogelijkheden die per individu op basis van een interventie ingezet kunnen worden. De interventies variëren in tijd en zwaarte en zijn gericht op de ondersteunings- en onderwijsbehoefte van de leerling. De interventies kunnen zowel preventief als curatief worden ingezet. De deskundigheid van de leraren, het zorgteam en de inrichting van het onderwijssysteem op de VHS maken het mogelijk een groot deel van de interventies te realiseren binnen de groep en/of de school. De school heeft daarvoor o.a. een nauwe samenwerking met partners uit het speciaal onderwijs en de (specialistische) jeugdzorg. Er zijn echter ook grenzen aan de ondersteuningsmogelijkheden van de VHS. Deze worden beschreven in hoofdstuk 5.

Als laatste wordt in hoofdstuk 6 de ambitie van de VHS beschreven. Deze ambitie heeft betrekking op het verhogen van de interne kwaliteit van het onderwijszorgsysteem op de VHS, maar ook het overdragen van expertise naar de reguliere scholen en het bieden van een dekkend aanbod in regio Amsterdam Zuidoost, in samenwerking met Stichting Orion, De Bascule en Kolom.

Desiree Middelkoop
Directeur Van Houteschool
Juli 2019

Hoofdstuk 1 De functie van het ondersteuningsprofiel

In het ondersteuningsprofiel worden de mogelijkheden van de school voor het bieden van passend onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften beschreven. Daarnaast heeft het een communicatieve- en beleidsmatige functie.

1.1. Communicatie

Het SOP is voor een school de basis voor communicatie met leerlingen, ouders, de ketenpartners en samenwerkingspartners over de wijze waarop de school leerlingen volgt, begeleidt en ondersteunt bij het behalen van gestelde onderwijsdoelen in het ontwikkelingsperspectief (OPP). Ook is de beoordeling van de kwaliteit van onderwijs door de inspectie van onderwijs is terug te lezen.

1.2 Beleid

Het SWV Amsterdam-Diemen PO maakt één maal per vier jaar een ondersteuningsplan. Het SOP van de VHS is gebaseerd op dit plan van het SWV. Het SOP maakt deel uit van het beschreven kwaliteitsbeleid in het schoolplan, de jaarverslagen en uitvoeringsplannen. Het heeft een relatie met alle andere beleidsdocumenten van de VHS waarin doelgericht, planmatig en cyclisch gestuurd wordt op leeraanbod, ondersteuningsstructuur en professionalisering van het team. Een korte samenvatting van het ondersteuningsprofiel is opgenomen in de schoolgids en gepubliceerd op de website van de VHS en Scholen op de Kaart (Vensters PO).

Hoofdstuk 2 Het onderwijs op de Van Houteschool

Dit hoofdstuk is een korte schets van de school, de populatie en hun belangrijkste onderwijsbehoeften. Ook wordt beschreven wat de missie en de visie van de school is en wat de school verstaat onder goed en passend onderwijs en passende zorg.

2.1 Contactgegevens

 SIRIUS SCHOOL	
Naam school	Prof. Dr. I. C. Van Houteschool
Schooltype	Speciaal basisonderwijs (sbo)
Adres school	Leksmondplein 27, 1108 EL Amsterdam
Directeur	D.Middelkoop
Zorgcoördinator/orthopedagoog	M.Kat (en waarnemend directeur, bij afwezigheid directie)
IB'er/schoolpsycholoog	C.Lever
Naam contactpersoon	D.Middelkoop
Email contactpersoon	directie@vanhouteschool.nl
Tel. contactpersoon	020- 6974506
Brinnummer school	21DE
 S I R I U S STICHTING VOOR OPENBAAR PRIMAIR ONDERWIJS AMSTERDAM ZUIDOOST	
Naam bestuur	Stichting Sirius
Adres bestuur	Schonerwoerdstraat 1a, 1107 GA Amsterdam
Naam contactpersoon	Waarnemend bestuurder: H. de Waard
Email contactpersoon	h.dewaard@stichting-sirius.nl
Tel. contactpersoon	020-3116464

2.2 Onderwijsconcept

De VHS is een school voor speciaal basisonderwijs (sbo) en staat voor de bijzondere combinatie van speciaal basisonderwijs, aangevuld met specifieke leer-, gedrags- en opvoedingsexpertise. De school biedt passend onderwijs aan leerlingen die zich op de reguliere basisschool niet optimaal ontwikkelen en meer aandacht en/of zorg en ondersteuning nodig hebben dan de reguliere basisschool kan bieden. Wij leggen als speciaal basisonderwijs niet de nadruk op de oorzaak van de problemen, maar bekijken vooral wat het kind aan aandacht, zorg of speciale aanpak nodig heeft om tot ontwikkeling te komen. Het kind staat centraal. Daarnaast biedt de school expertise op het gebied van passend onderwijs aan de reguliere scholen in de regio Amsterdam Zuidoost. Een school voor speciaal basisonderwijs valt onder de wet primair onderwijs (WPO).

2.2.1 Wetgeving SBO en SO

Scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo) en scholen voor speciaal onderwijs (so) verlenen op basis van de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) die het SWV afgeeft, arrangementen op verschillende niveaus. Over het algemeen is de problematiek op het sbo lichter dan de problematiek waar

de leerlingen op het so mee te maken hebben. Scholen voor sbo behoren tot het regulier onderwijs, en vallen daarom onder de wet op het Primair Onderwijs. Scholen voor sbo verlenen lichte ondersteuning in de vorm van een arrangement in gespecialiseerde setting op de sbo-school. Scholen voor so vallen onder de wet op de Expertise Centra (WEC) en verlenen zware ondersteuning in de vorm van een intensief arrangement in gespecialiseerde setting op de so-school.

De VHS ontwikkelt zich echter naar een regioschool, waarbij in samenwerking met Stichting Orion (openbare stichting voor speciaal onderwijs in Amsterdam), o.a. wordt onderzocht hoe de grenzen van het sbo opgerekt kunnen worden en hoe er onderwijs gegeven kan worden in de regio Amsterdam Zuidoost dat beter aansluit bij de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen op het gebied van gedrag en leren (so rec 3 en 4). Er krijgen daarom ook leerlingen onderwijs op de VHS die een uitgestelde TLV so 3 of 4 hebben, en dus meer gespecialiseerde zorg nodig hebben. Daar is op dit moment nog geen structurele bekostiging voor. In het plan dekkend aanbod Amsterdam wordt in samenwerking met het SWV Amsterdam-Diemen, Stichting Kolom, Stichting Orion en De Bascule onderzocht hoe dit structureel vorm gegeven kan worden.

2.3 Onderwijsvisie

'Samen een brug naar de toekomst' is de gezamenlijke ambitie van het team van de VHS. Professionals maken zich sterk om samen met ouders en leerlingen naar oplossingen te zoeken voor problemen die zich voordoen in de ontwikkeling van de leerling en vinden het van groot belang dat elke betrokkene daarin een rol speelt. De school is de onderwijsdeskundige, de ouders zijn ervaringsdeskundigen en de leerling is degene waar het om draait. Samen met ouders bieden wij leerlingen met speciale onderwijsbehoeften de mogelijkheid een mooie toekomst tegemoet te gaan, passend bij de individuele talenten en mogelijkheden.

Visie Van Houteschool

Op de Van Houteschool krijgen leerlingen met leer- en gedragsproblemen de kans een nieuwe start te maken in een positieve en veilige leeromgeving. Wij accepteren dat iedereen anders is en verschillende kwaliteiten en interesses heeft. Samen met de leerlingen gaan we op zoek naar hun kwaliteiten en helpen wij hen deze te ontwikkelen, ieder op zijn eigen niveau.

Op de Van Houteschool leren leerlingen niet alleen op didactisch gebied, ze ontwikkelen ook hun persoonlijkheid door zelfkennis en zelfvertrouwen op te bouwen. Wij leren de leerlingen om te gaan met elkaar, kennis te maken met andere culturen en verdraagzaam te zijn waardoor zij leren zorg te dragen voor zichzelf, de ander en de omgeving.

Wij geloven dat door keuzes te geven, samen doelen te stellen en hoge verwachtingen uit te spreken, leerlingen mede verantwoordelijk worden voor hun eigen leerproces en ontwikkeling. Daardoor zijn zij in staat op hun eigen manier en op hun eigen niveau tot leren te komen.

Leerlingen ervaren op de Van Houteschool dat zij ertoe doen omdat er naar hen wordt geluisterd, zij mede verantwoordelijk worden gemaakt voor hun eigen ontwikkeling en het wel en wee op school, en successen worden gevierd. Dit draagt bij aan meer zelfvertrouwen, verantwoordelijkheid, motivatie en leerplezier. Hierdoor ervaren leerlingen meer autonomie en kunnen leerlingen het maximale uit zichzelf halen.

Om de missie en visie waar te maken, worden vaardigheden, kennis en attitudes aangeleerd die leerlingen nodig hebben om een waardevolle rol te spelen in de maatschappij. Deze vaardigheden, kennis en attitudes worden naast goed didactisch onderwijs aangeleerd middels onze vier kernwaarden die zijn gebaseerd op de 8 leiderschapseigenschappen van Covey (2014). Dit zijn rollen die gebruikt worden om leerlingen te leren leiding te geven over zichzelf waardoor zij beter in staat zijn goede keuzes te maken voor zichzelf, de ander en de omgeving.

8 leiderschapsrollen Covey:

1. Wees proactief: Ik heb verantwoordelijkheidsgevoel. Ik neem initiatief. Ik kies mijn eigen gedrag, houdingen en stemmingen. Ik kijk kritisch naar mijn eigen handelen geef anderen niet de schuld van mijn eigen fouten. Ik ben alleen te kwetsen als ik daarvoor kies.
2. Begin met het einde voor ogen: Ik plan vooruit en stel doelen. Ik doe betekenisvolle dingen en maak positief verschil. Ik ben een belangrijk positief onderdeel van mijn groep en draag bij aan de missie en visie van de VHS. Ik doe mijn best een goede burger te zijn.
3. Belangrijke zaken eerst: Ik besteed mijn tijd aan dingen die het belangrijkste zijn voor mijn ontwikkeling. Dat betekent dat ik nee moet zeggen tegen dingen waarvan ik weet dat ik ze niet moet doen. Ik stel prioriteiten, maak een (werk)plannetje en volg mijn plan. Ik ben serieus en geconcentreerd mijn werk bezig. Ik ben netjes en georganiseerd.
4. Denk win-win: Ik kom op een positieve manier op voor mijn eigen belangen zonder die van anderen uit het oog te verliezen. Wanneer er conflicten ontstaan, ga ik op zoek naar oplossingen die voor iedereen goed zijn.
5. Eerst begrijpen, dan begrepen worden: Ik luister naar ideeën en gevoelens van anderen. Ik probeer dingen vanuit het standpunt van een ander te bekijken. Ik luister naar anderen zonder hen te onderbreken. Ik kijk mensen aan wanneer ik praat.
6. Synergie: Ik waardeer de sterke punten van andere mensen en leer van hen. Ik werk en leef samen met anderen, ook al zijn zij anders dan ik. Ik vraag andere mensen naar hun ideeën om problemen op te lossen. Ik neem de tijd om anderen te helpen. Ik ben aardig en heb respect voor iedereen, ook mensen die anders zijn dan ik.
7. Houd de zaak scherp: Ik zorg goed voor mijn lichaam door gezond te eten, voldoende te bewegen en genoeg te slapen.
8. Ontdek je eigen stem: Ik durf mijn ideeën te vertellen en te presenteren. Ik help anderen hun stem te gebruiken en uit te dragen door het goede en positieve voorbeeld te geven. Ik heb respect voor de ideeën van anderen, ook al zijn deze anders dan mijn idee. Mijn ideeën dragen bij aan een betere omgeving.

Kernwaarden van de VHS:

Wij zorgen voor onszelf, de ander en de omgeving vanuit

- Respect
- Veiligheid
- Verantwoordelijkheid
- Vertrouwen

2.4 Goed en passend onderwijs

Goed onderwijs start met goed opgeleide en gepassioneerde professionals, die gespecialiseerd zijn in leren en gedrag. Het team innoveert het onderwijs op de VHS door voortdurend samen op een onderzoekmatige manier aan de onderwijskwaliteit te werken met behulp van de methodiek van Stichting LeerKRACHT, expertteams en leggen dit vast in ambitie- en kwaliteitskaarten (Enigma-methodiek van Naaijens & Bootsma, 2018).

Wij bieden een veilige, inspirerende en uitdagende leeromgeving en werken met zorg aan het uitbreiden van mogelijkheden van iedere leerling. Wij hechten eraan ons blijvend te ontwikkelen door ook de kennis, expertise en ervaring van onze samenwerkingspartners te gebruiken en in gesprek te gaan met leerlingen, ouders en stakeholders.

- ✓ Leerlingen: in de leerlingenraad en tijdens leerlingarena's (Stichting LeerKRACHT) worden samen met de leerlingen doelen gesteld, het onderwijs geëvalueerd en afstemmingsgesprekken gehouden over de onderwijs- en zorgbehoefte;
- ✓ Ouders: als partner in de opvoeding, als klankbord en sparringpartner, in de MR en OR en als gesprekspartner tijdens koffie ochtenden;
- ✓ Samenwerkingspartners: samen met experts vanuit Stichting Orion, ZIEN in de KLAS, ALTRA, Sports & Behaviour, Kentalis, MOC 't Kabouterhuis en de Voorschool plus van Swazoom wordt intensief aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs gewerkt en de begeleiding van leerlingen met intensieve opvoedings- en onderwijsbehoeften.

Structurele samenwerkingspartners VHS	
SWV Amsterdam-Diemen	Odette van Rongen
Ondersteuning Passend Onderwijs	Adviesloket Amsterdam Zuidoost (PPOZO)
Bureau eerplicht	Leerplichtambtenaar: Nathalie Boachie
Veilig thuis/JBRA	Geen vast contactpersoon
OKT/OKA	OKA: Kyoung Manshanden
VVE	Voorschool plus Swazoom (in pandig)

• Zien in de Klas (Ib/schoolbegeleiding)	Wilma Vijn
• Altra	Vanuit de SJSO (specialistische jeugdhulp speciaal onderwijs): Altra Salto en Atos
• ABC	nee
• Bascule	Geen vast contactpersoon
• Bovenschoolse voorziening voor begaafdheid	nee
• Bureaus in relatie tot echtscheiding	nee
• Bureaus sociaal emotionele ondersteuning	Vanuit SJSO (specialistische jeugdhulp speciaal onderwijs): Sport en Behaviour
• Cluster 2	Kentalis, op basis van individuele arrangementen
• Cluster 3	Stichting Orion
• Cluster 4	Stichting Orion
• Cordaan	Geen vast contactpersoon
• Ergotherapeut	nee
• Fysiotherapeut	Kind en Motoriek (1 dag in de week)
• GGD / Schoolarts	Iris Bremer
• GGZ	Bascule, Arkin, Opvoedpoli, geen vast contactpersoon
• Kabouterhuis	MOC Kabouterhuis Zuidoost (projectplan)
• Leerlingvervoer	Munckhof
• PIT	Arne Hoogcarspel
• Politie / Wijkagent	Esther Hoogaerts
• RID	Geen vast contactpersoon
• Samen Doen	Geen vast contactpersoon
• Steunpunt Autisme	nee
• Zorgstudent	nee

2.5 Doelgroepbeschrijving

Op 1 oktober 2019 biedt de VHS speciaal basisonderwijs aan 82 leerlingen, verdeeld over de leeftijd van 4 t/m 13 jaar. Daarnaast biedt de school onderwijs aan 2 leerlingen in een TOV-plek (tijdelijke opvangvoorziening, een traject van 3 maanden ter observatie), en 2 leerlingen in een TOP-plek (crisisplaatsing, in afwachting van een TLV sbo of so). De totale populatie is 86.

De specifieke onderwijsbehoefte van de leerlingen op de VHS is zeer uiteenlopend. Er is een zeer breed spectrum aan leer- en gedragsproblematiek binnen de school waarbij de ondersteuningsbehoefte ook uiteenlopend is in aard en zwaarte. Op de VHS komen problemen en stoornissen op het gebied van leren en gedrag in lichte en zwaardere variant voor. Problematiek en stoornissen die voorkomen op het gebied van gedrag zijn onder andere trauma- en hechting gerelateerde problematiek, ADHD, Autisme Spectrum Stoornis, spraaktaalstoornissen en algemene ontwikkelingsachterstanden. Op het leergebied komen onder andere concentratieproblemen, dyslexie, spraaktaalstoornissen, beperkte verstandelijke vermogens, algehele ontwikkelingsachterstanden en faalangst voor (zie diagram 1.1 en 1.2).

Diagram 1.1 Verdeling meest stoornissen en problematiek op de VHS, gebaseerd op 75 leerlingen. In enkele gevallen is sprake van comorbiditeit.

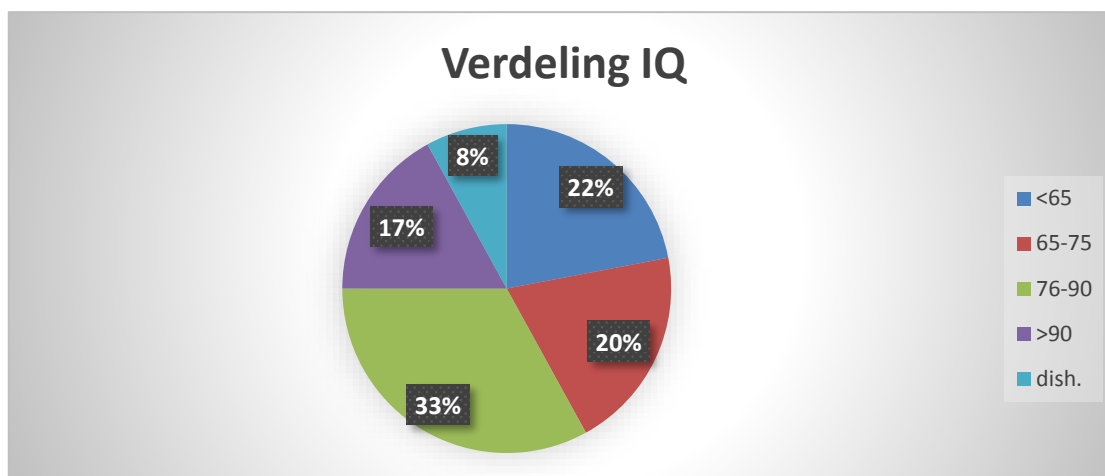

Diagram 1.2 Verdeling IQ o.b.v 60 Iln. met intelligentiegegevens. Dish. houdt in dat er geen totaal IQ te bepalen is i.v.m. disharmonisch intelligentieprofiel.

De problematiek van leerlingen leidt er vaak toe dat zij een beperkte zelfstandigheid en zelfredzaamheid hebben en door de opgedane negatieve levenservaringen is er veelal sprake van een laag zelfbeeld. Op school vertaalt zich dit in ongehoorzaamheid, agressiviteit, pesten, driftbuien, concentratiemoeilijkheden, weglopen van situaties, druk gedrag, een moeilijke sociale interactie met leeftijdsgenoten en/of volwassenen, teruggetrokken gedrag en niet tot leren kunnen komen. Veelal is er ook sprake van een ongunstige thuissituatie. Hierbij valt te denken aan eenoudergezinnen, systeemproblematiek met fysiek en geestelijk geweld, armoede, ouders met psychische of verstandelijke beperkingen, verslavingsproblematiek en NT2-problematiek (zie diagram 1.3).

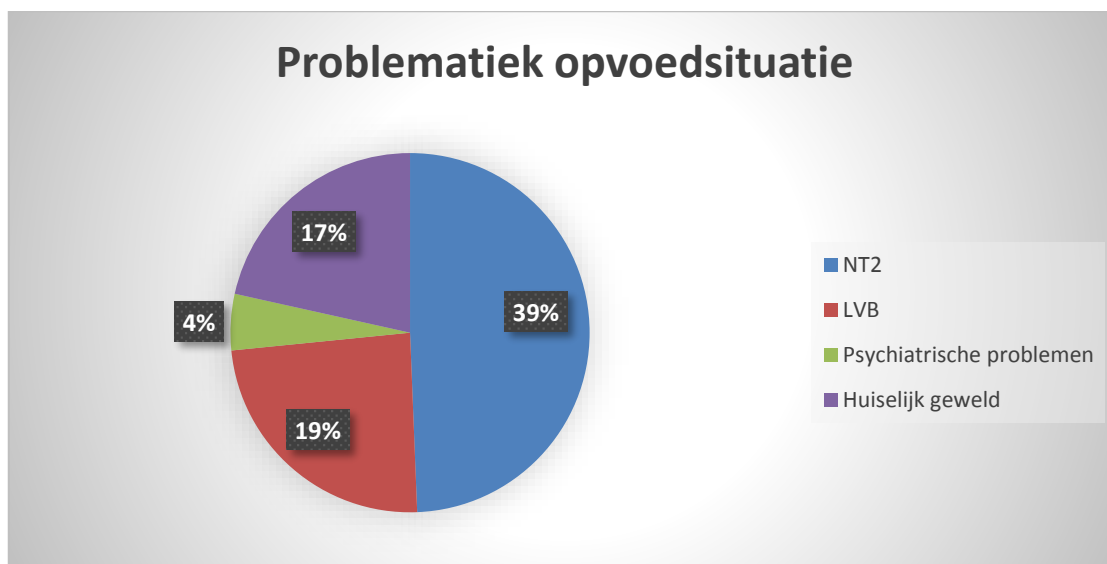

Diagram 1.3 Problematiek opvoedsituatie.

Onder invloed van onderzoek naar een dekkend onderwijsaanbod binnen de regio Amsterdam Zuidoost, is er een stijging van het aantal leerlingen die in aanmerking komen voor een TLV-so (zeer moeilijk lerend en gedrag) op de VHS. De VHS verwijst leerlingen die meer nodig hebben dan de arrangementen op het sbo niet door naar het so, maar biedt zoveel als kan binnen de mogelijkheden van de school én in samenwerking met de samenwerkingspartners een dekkend en passend aanbod aan op de sbo-school. In diagram 1.4 is te zien hoe de verdeling sbo-leerlingen met een duidelijke ondersteuningsbehoefte sbo hebben, en leerlingen die in aanmerking komen voor ondersteuning van een TLV-so (zeer moeilijk lerend en gedrag).

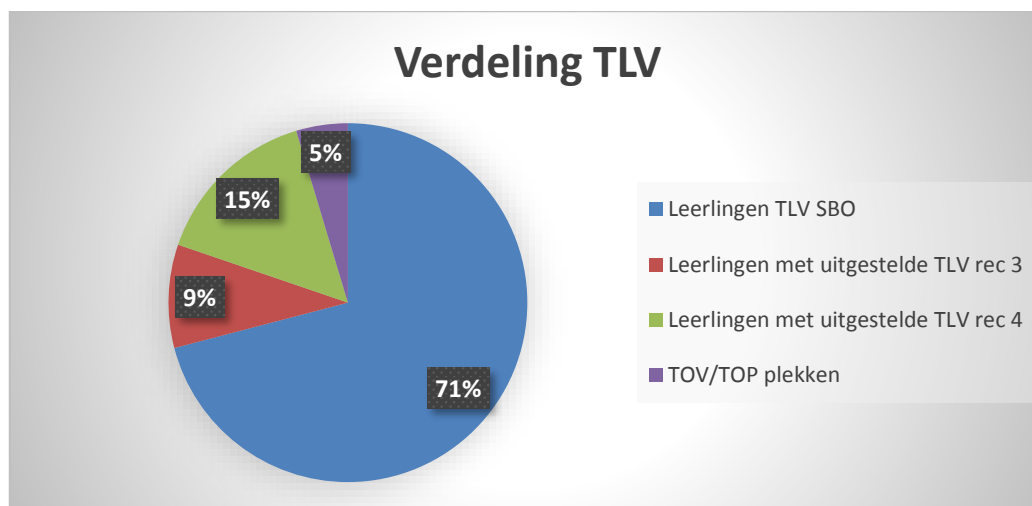

Diagram 1.4 Verdeling Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV)

2.6 Kerngetallen

2.6.1 Leerlingen met extra ondersteuning op de VHS

In diagram 1.4 is te zien dat 71% van de totale populatie leerlingen met een sbo TLV zijn, en 24% heeft extra ondersteuning nodig op het gebied van rec 3 of 4. De 5% TOV/TOP plekken zijn op dit moment leerlingen die een TLV sbo gaan krijgen van het SWV. De maximale capaciteit van de VHS om deze leerlingen én de leerlingen met een sbo ondersteuning goed onderwijs te kunnen bieden is 25%. Echter is het van belang om met het plan dekkend aanbod dat op dit moment geschreven wordt, de extra ondersteuning die deze leerlingen nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen te bekostigen.

2.6.2 Uitstroom leerlingen

De VHS volgt leerlingen die tussentijds zijn uitgestroomd. In tabel 1.3.6 is de bestendinging van de tussentijdse uitstroom van schooljaar 2017-2018 af te lezen. De bestendinging na 2 schooljaren is nog niet bekend.

Tussentijdse uitstroombestending 2017-2018			
Tussentijds uitgestroomd naar	Aantal	Bestendinging 1 jaar in percentage	Bestendinging 2 jaar in percentage
REC 2	2	100%	Nog niet bekend
REC 3	1	100%	Nog niet bekend
REC 4	2	100%	Nog niet bekend
Regulier	3	66,66% 33,33% (1) terug naar SBO terugverwezen van- uit Lotusschool	Nog niet bekend
Verhuizing, andere SBO school	2	100%	Nog niet bekend
Verhuizing, geen zicht op de school waar de leerlingen heen gegaan zijn	5	-	-

Tabel 1.3.6 Bestendinging tussentijdse uitstroom VHS 2017-2018

In tabel 1.3.7 is de definitieve uitstroom van de schoolverlaters (groep 8) van afgelopen 4 jaar af te lezen.

Definitieve uitstroom schoolverlaters				
Advies	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
VSO cluster 2				
VSO cluster 3			1	
VSO cluster 4	2	2	3	2
Praktijkonderwijs	6	6	4	5
VMBO-BB + LWO	2	1	4	1
VMBO-BB – LWO	1	1		
VMBO BB LWO zorglocatie	3	1	1	3
VMBO-KB + LWO	1	2	1	
VMBO-KB – LWO		1		
VMBO KB - zorglocatie		1		
combinatie VMBO-BB en KB met LWO				
combinatie VMBO-BB en KB zonder LWO				
VMBO-G en/of TL met LWO				
VMBO-G en/of T zonder LWO				
HAVO				
VWO				
onbekend/anders/emigratie				
Totale uitstroom SV	15	15	14	11

Tabel 1.3.7 Definitieve uitstroom schoolverlaters (SV) VHS afgelopen drie schooljaren

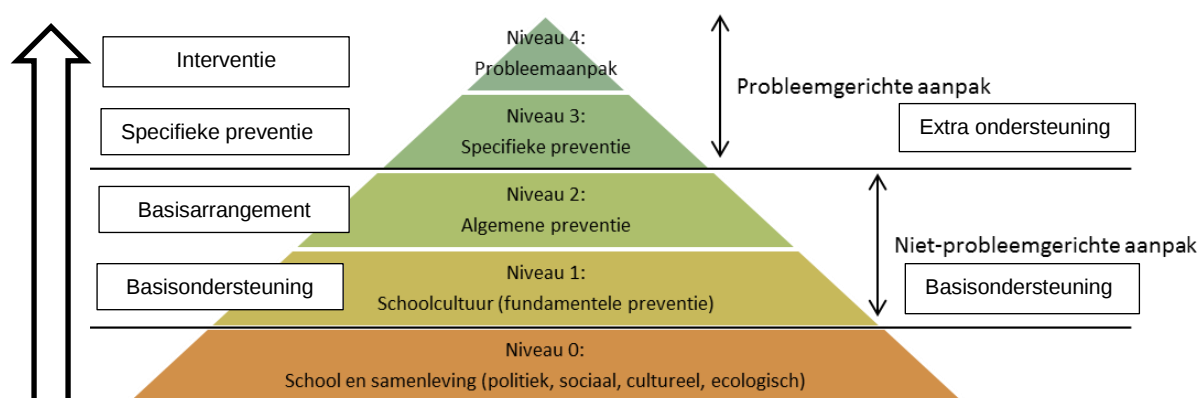
Hoofdstuk 3 De inrichting van de basisondersteuning

De kwaliteit van de basisondersteuning binnen de VHS is gebaseerd op de indicatoren van het onderzoekskader van de inspectie voor speciaal basisonderwijs (2017). De school werkt planmatig, doelgericht, opbrengstgericht en cyclisch aan de interne kwaliteit van het onderwijs aan de hand van de 4D methode (data, duiden, doelen, doen). De onderwijskwaliteit op de VHS is per onderdeel vastgelegd in ambitie- en kwaliteitskaarten. In onderstaande paragrafen wordt aangegeven hoe de school de kwaliteit waarborgt op het gebied van kwaliteitscultuur, kwaliteitszorg en onderwijsaanbod. Voor een uitgebreidere beschrijving van de specifieke onderdelen van de basisondersteuning wordt verwezen naar de ambitie- en kwaliteitskaarten.

3.1 Basisondersteuning

Binnen de van Houteschool werken we met het Onderwijs Continuüm. Het gaat uit van 4 zorgniveaus, die gericht zijn op didactische ondersteuning en sociaal-emotionele ondersteuning (zie figuur 1.2), opbouwend in intensiteit.

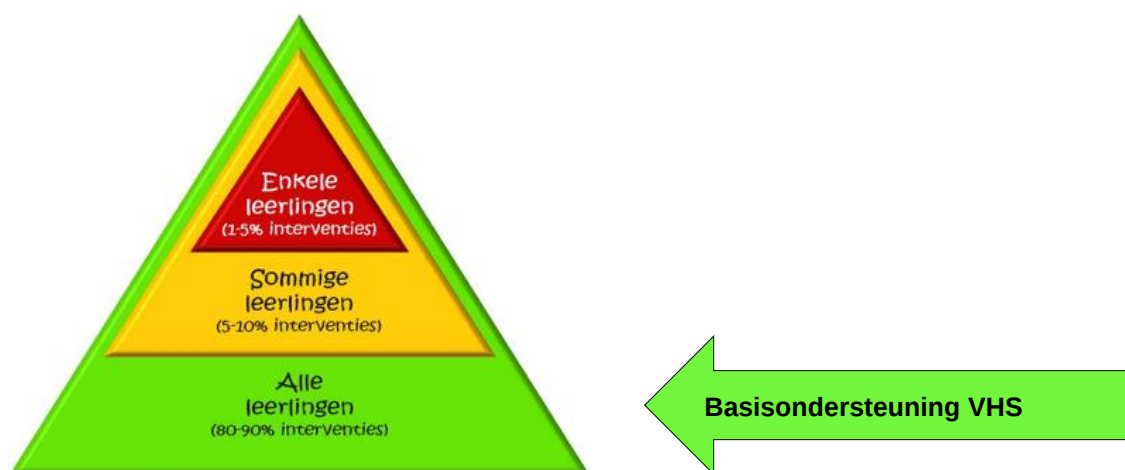
- ↑ Zorgniveau 4: extra ondersteuning met een interventie buiten de klas/school met externe partij
- Zorgniveau 3: extra ondersteuning met specifieke preventie binnen en buiten de eigen klas
- Zorgniveau 2: basisondersteuning met extra begeleiding binnen de eigen klas
- ↑ Zorgniveau 1: basisondersteuning binnen de eigen klas

Figuur 1.2 Onderwijs Continuüm op de VHS (gebaseerd op de preventiepiramide Declerck 2010)

3.2 Relatie onderwijsbehoefte, leeraanbod en leerproces

In het speciaal basisonderwijs gelden dezelfde kerndoelen als in het regulier onderwijs. Kerndoelen bepalen het onderwijsaanbod en het niveau van de kennis en vaardigheden die leerlingen moeten opdoen. Professionals op de VHS denken niet in belemmeringen maar in onderwijsbehoeften van de leerlingen. Daarom staat in de beschrijving van het OPP van iedere leerling de onderwijsbehoefte centraal. Door middel van goede observaties van de leraar en de interne schoolpsycholoog/orthopedagoog, wordt het (leer)gedrag vertaald naar specifieke onderwijsbehoeften en wordt het didactisch en pedagogisch handelen afgestemd op de individuele behoefte van de leerling, met als doel het hoogst haalbare individuele leerrendement te behalen. De school volgt nauwlettend of de leerling zich volgens dit perspectief ontwikkelt en past de aanpak, het onderwijs- en beredeneerd leerstofaanbod hierop aan. De basisondersteuning omvat zorgniveau 1 en 2. Deze zorg wordt binnen de eigen klas geboden.

Figuur 1.3 Piramide van interventies (gebaseerd op de piramide van PBS)

3.3. Passend aanbod

Leerlingen worden per vakgebied op basis van instroomniveau, observaties tijdens de eerste 6 weken na de start (door leraar en schoolpsycholoog), ondersteuningsbehoefte en IQ ingeschaald in een leerroute die passend is bij de mogelijkheden van de leerling. De school werkt op basis van 3 leerroutes. Een leerling wordt op basis van de theoretische leerrendementsverwachting ingeschaald wanneer er nog weinig informatie van de leerling bekend is. Met behulp van het OPP worden de protectieve en belemmerende factoren meegenomen in het reële ontwikkelingsperspectief. Uiteindelijk is dit onderbouwde reële ontwikkelingsperspectief de basis voor het inschalen van de leerling op één van de 3 leerroutes (tabel 3.1). De leerroutes zijn momenteel nog in ontwikkeling ten behoeve van het vergroten van het opbrengstgericht werken (zie meerjarenbeleidsplan). Vanaf een didactische leeftijd van 20 (groep 5) wordt in het OPP een uitstroomperspectief opgesteld dat aangeeft naar welk schooltype in het voortgezet onderwijs (VO) wij verwachten dat de leerling uitstroomt.

Leerroute 1	Leerroute 2	Leerroute 3
(boven) gemiddelde capaciteiten met beperking (IQ >90)	Minder cognitieve capaciteiten kan ook een andere beperking meespelen (IQ 75-90)	Minder cognitieve capaciteiten (IQ <75)
De leerling beheerst 75 tot 100 procent van de leerstof wanneer de leerling de overstap naar het VO maakt. (DLE 45-60 in groep 8)	De leerling beheerst 50 tot 75 procent van de leerstof wanneer de leerling de overstap naar het VO maakt. (DLE 30 tot 45 in groep 8).	De leerling beheerst <50 tot 50 procent van de leerstof wanneer de leerling de overstap naar het VO maakt. (DLE 10 tot 30 in groep 8).
Uitstroomperspectief: VMBO (GL en TL), HAVO, VWO	Uitstroomperspectief: VMBO (BB/BK, al dan niet met LWOO)	Uitstroomperspectief: Praktijkonderwijs of VSO cluster 3.
Halen 1 f op 12 jarige leeftijd	Halen 1 F op 14 jarige leeftijd	Halen mogelijk 1 F op 16 jarige leeftijd
Alle referentiedoelen zijn van toepassing. Hulpmiddelen en compensatie inzetten.	Leerstof wordt aangeboden met minder nadruk.	Zoveel mogelijk functioneel bezig zijn met de vakgebieden.

Tabel 3.1 Leerroutes VHS

Zoals reeds is omschreven wordt het leerstofaanbod aangepast aan het ontwikkelingsperspectief van de individuele leerling. In de bovenbouw (eindgroep) is een aparte groep gevormd waarin de

meeste kinderen in leerroute 3 werken. Voor deze leerlingen is het uitstroomperspectief praktijk-onderwijs met een leerrendement kleiner of gelijk aan 50 procent. Door aparte groepen te vormen, is de school in staat om binnen het aanbod in leerroute 3 beter af te stemmen op individuele onderwijsbehoeften.

De groepsleraar stemt het leeraanbod en het didactisch-pedagogisch handelen af op de grootste groep leerlingen en differentieert het onderwijsaanbod naar inhoud, leertijd, en begeleiding die de leerling nodig heeft om de individuele doelen op sociaal-emotioneel gebied en didactisch gebied te behalen. De onderwijsbehoefte wordt beschreven vanuit vijf domeinen, te weten: leerstof-aanbod, onderwijstijd, didactisch handelen, pedagogisch handelen en de leeromgeving. Elk domein heeft een algemene beschrijving die voor 80- 90% van de leerlingen op de VHS geldt, rekening houdend met de achtergronden van de populatie. In onderstaande subparagrafen wordt het basisaanbod van de VHS beschreven.

3.3.1 Leerstofaanbod

Kenmerken van het leerstofaanbod op de VHS:

- Leeractiviteiten vergroten de zelfstandigheid en zelfredzaamheid
- Leeractiviteiten dragen bij aan succeservaringen
- Leeractiviteiten vergroten de intrinsieke motivatie
- Leeractiviteiten zijn gestructureerd en overzichtelijk
- Leeractiviteiten dragen bij aan omgaan met feedback
- Leeractiviteiten zijn effectief en doelgericht
- Leeractiviteiten sluiten aan bij de leerroute
- Leeractiviteiten sluiten aan bij de ondersteuningsbehoeften van de individuele leerling en die van de groep.

De leeractiviteiten en leerstof worden gestructureerd aangeboden. Dit wordt gedaan door de lesstof in kleine delen aan te bieden door middel van een korte klassikale instructie van maximaal 10 minuten, opdrachten in kleine delen aan te bieden, tussentijds feedback te geven en er zorg voor te dragen dat de activiteiten actief en effectief zijn. Er wordt alleen lesstof aangeboden die aansluit bij de groepsdoelen van die periode, én de individuele doelen uit het OPP en passen bij de leerroutes van de leerlingen.

Voor de leerlingen zijn overzichtelijke opdrachten van belang. Dit kan door opdrachten kort en duidelijk te maken met eventueel visuele ondersteuning. Om de intrinsieke motivatie van leerlingen te stimuleren is het van belang zodanig de opdrachten op de leerling af te stemmen dat succeservaringen opgedaan kunnen worden, waardoor het zelfvertrouwen vergroot. De opdrachten moeten daarom op het niveau van de leerling afgestemd zijn, moeten inspelen op de belewingswereld van de leerlingen, maar moeten ook uitdaging bieden.

Door gebruik te maken van GIP (groeps- en individueel gericht pedagogisch en didactisch handelen) en EDI (Effectieve Directe Instructie), verlopen de lessen voorspelbaar en weten de leerlingen wat er van hen wordt verwacht. Ook leren de leerlingen zelfredzaamheid en oplossingsgericht te denken en te handelen. Tijdens de les krijgen de leerlingen feedback op hun opgedane kennis, het doel van de les en hun werkhouding.

Bij de keuzes van de methodes is rekening gehouden met de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De opdrachten zijn uitdagend en interessant, maar ook duidelijk gestructureerd en overzichtelijk. Alle methodes zijn gericht op het vergroten van de woordenschat. Voor de verschillende leerroutes zijn de methodes door de school aangepast op aanbod, met name de verwerking.

Daarnaast worden de methodes ondersteund door digitale programma's, wat het visueel aantrekkelijk maakt voor de leerlingen, en de instructie visueel ondersteund.

Er wordt gebruik gemaakt van digitale toetsen, wat zorgt voor een grotere motivatie en concentratie bij de leerlingen. Op basis van de toetsresultaten van de methodegebonden toetsen en de Cito-LVS worden de niveaugroepen ingedeeld.

3.3.2 Onderwijstijd

Kenmerken van de onderwijstijd op de VHS:

- Continurooster (dagelijks van 8:30-14:15 uur)
- Kwartierenrooster
- Voorspelbaar
- Dagelijks expliciet en relatief veel tijd ingeruimd voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

De VHS heeft een continurooster, waardoor alle schooldagen volgens hetzelfde patroon verlopen en de effectieve leertijd wordt vergroot. Er wordt gewerkt met een kwartierenrooster, waarbij iedere week hetzelfde programma wordt geboden. Het programma wordt zichtbaar gemaakt aan de hand van pictogrammen op het planbord in de klas. Dit zorgt voor voorspelbaarheid voor de leerlingen.

Leerlingen op de VHS hebben veelal een sociaal-emotionele achterstand, weinig zelfsturing, een lage zelfredzaamheid en/of moeite met de interactie met de omgeving. Daarom is er dagelijks expliciet en relatief veel tijd ingeruimd voor de sociaal-emotionele ontwikkeling aan de hand van PBS (Positive Behavioral Support), het ontwikkelbord (check in en out) en groepsvorming. Hierover meer in paragraaf 2.5.4.

3.3.3 Didactisch handelen

Kenmerken van het didactisch handelen op de VHS:

- EDI-model
- GIP-model
- Beredeneerd aanbod afgestemd op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling en de groep
- Hoge, maar realistische verwachtingen
- Opdoen van succeservaringen
- Zelfredzaamheid vergroten
- Doelgericht
- Cyclisch

Elke leerkracht geeft een kwalitatieve **goede doelgerichte les aan de hand van EDI**. De opbouw van 'Expliciete directe instructie' (EDI-model) wordt hierin gevolgd. Het EDI-model geeft een vaste structuur in het doelgericht lesgeven, dit is passend bij onze SBO school. Ook 'het model staan' (modellen) in het lesgeven en de gedifferentieerde aanpak passen bij de onderwijsbehoeften van onze leerlingen.

Leerkrachten werken in alle lessen met het GIP-model. GIP staat voor Groeps- en Individueel gericht Pedagogisch en didactisch handelen van de leraar. Het GIP-model richt zich in op de VHS op een goede organisatie in de groep, waardoor de leerlingen zelfstandig kunnen werken en hun **zelfredzaamheid** vergroten. De leraar krijgt daardoor de mogelijkheid om met de verlengde instructie groep te werken en rondes te lopen. Op het bord staat het stoplicht als visuele ondersteuning. Dit geeft de bereikbaarheid van de leerkracht aan. De leerlingen weten ook hoe lang het zelfstandig werken duurt, hiervoor wordt een time-timer gebruikt. De leraar loopt volgens een

vaste route door de groep en gaat systematisch langs alle leerlingen. De leerlingen weten daarvoor wanneer ze aan de beurt zijn. Die voorspelbaarheid geeft rust. Ze kunnen een vraagkaartje op hun tafel leggen waar ze de vraag kunnen aangeven. De bedoeling is dat de leerlingen op deze manier leren omgaan met uitgestelde aandacht.

In de klas staat een instructietafel. Tussen de verschillende rondes door geeft de leraar hier instructie aan individuele leerlingen of aan groepjes leerlingen. Ze zitten dan tijdelijk aan de instructietafel. Soms bepaalt de leraar al bij de voorbereiding van de les welke leerlingen extra instructie gaan krijgen. Soms worden leerlingen aangewezen n.a.v. vragen tijdens een hulpronde.

Op de VHS wordt de cyclus van het handelingsgericht werken (HGW) gevolgd. Dit betekent dat door observaties, methodegebonden toetsen en methode onafhankelijke toetsen er gekeken wordt wat de leerlingen nodig hebben (onderwijsbehoeften). Deze gegevens vormen het plan voor de komende tijd. Na een periode volgen evaluaties waarna met de nieuwe gegevens, een nieuw plan opgesteld wordt. Onze cyclische manier van onderwijs hebben we vormgegeven in 'het jaar rond'.

3.3.4 Pedagogisch handelen

Kenmerken van het pedagogisch handelen op de VHS:

- Werken vanuit de kernwaarden: veilig, verantwoordelijk, respect, vertrouwen → ik zorg goed voor mijzelf, de andere en de omgeving)
- Positief leerklimaat (PBS)
- Van fouten kun je leren
- Kansen
- Opdoen van succeservaringen
- Zelfredzaamheid vergroten
- Duidelijke afspraken en regels die visueel gemaakt zijn in alle ruimtes

Naast een ondersteuningsbehoefte op didactisch gebied, hebben alle leerlingen van de van Houteschool een specifieke ondersteuningsbehoefte op sociaal emotioneel gebied. Naar schatting vertoont bijna 50 procent van de leerlingen externaliserende gedragsproblematiek. Deze groep leerlingen heeft onderwijsbehoeften op het gebied van een consequente preventieve aanpak. De school maakt gebruik van een schoolveiligheidsprotocol, een time-outprotocol en traumasensitief onderwijs (TSO) om escalatie van gedrag te voorkomen en te kunnen de-escaleren.

De school hanteert duidelijke regels en afspraken op alle niveaus. De VHS is een PBS school waar het aanleren en bekrachtigen van positief gewenst gedrag centraal staat. We werken op deze manier aan een veilig en helder pedagogisch klimaat. De Van Houteschool heeft een veiligheidsprotocol opgesteld over het omgaan met ongewenst gedrag. **Veilig** is één van de kernwaarden binnen de school. Daarnaast worden de kernwaarden **Respect**, **Verantwoordelijkheid** en **Vertrouwen** centraal gesteld (zie 2.3 Onderwijsvisie). We leren de kinderen aan goede keuzes te maken voor zichzelf waardoor zij beter in staat zijn voor zichzelf te zorgen en meer zelfredzaam worden. Daarbij hebben medewerkers hoge, realistische verwachtingen en vertrouwen in de leerling.

In het veiligheidsprotocol staat welk agressief gedrag we in en rond de school ongewenst of onacceptabel vinden en wat de consequenties zijn van agressief gedrag. Als een leerling zich om welke reden dan ook op een bepaald moment niet aan de schoolafspraken kan houden, kan een

Time-In in de eigen groep, een Time-out in een andere groep of bij de achterwacht genomen of gegeven worden (zie protocol kwaliteitskaart time-outprotocol). Indien er sprake is van extreem agressief gedrag wordt in overleg met de directie gekeken of een time-out thuis of in extreme gevallen schorsing noodzakelijk is. Het is de ambitie van de Van Houteschool om zo min mogelijk te schorsen en het aantal time-outs buiten de klas te verminderen door zo veel mogelijk preventief te werken. Traumasensitief onderwijs is daar een onderdeel van. Indien er sprake is van een ontoelaatbaar incident, worden ouders en/of verzorgers altijd op de hoogte gesteld en wordt een herstelgesprek gevoerd waarin goede afspraken worden gemaakt met ouder en de leerling.

3.3.5 Leeromgeving

Kenmerken van de leeromgeving op de VHS:

- Traumasensitief onderwijs
- Hoge verwachtingen
- Grote ouderbetrokkenheid
- Samenwerking met specialisten en experts

Het gehele team van de VHS is getraind in het bieden van Trauma Sensitief Onderwijs (TSO). Leerlingen wordt geleerd signalen van stress te herkennen waardoor zij escalaties kunnen voorkomen. Daarnaast zijn medewerkers in staat stress bij leerlingen te herkennen en kunnen zij deze leerlingen helpen om goede keuzes voor zichzelf te maken. In de groepen en verdeeld over de school zijn plekken waar leerlingen zich even kunnen terugtrekken en de stress kunnen verlagen waardoor zij weer snel aan het groepsproces kunnen deelnemen en de groep ongestoord verder kan met het onderwijsproces. Traumasensitief onderwijs is sinds schooljaar 2018-2019 ingezet en in ontwikkeling. De VHS heeft de ambitie een trauma sensitieve school te zijn in schooljaar 2020-2021.

De school heeft ouderbetrokkenheid hoog in het vaandel staan en werkt daarom zeer nauw samen met ouders/verzorgers. Wij streven naar ouderbetrokkenheid 3.0, waarbij de school en ouders informatie delen en sámen zoeken naar nieuwe mogelijkheden en oplossingen, met voor en door beide partijen een duidelijk doel: de ontwikkeling van het kind/de leerling. Ouders worden formeel en informeel door de leerkracht op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van hun kind. Informeel wordt er op meerdere momenten telefonisch contact opgenomen om de dagelijkse gang van zaken te bespreken. Formeel worden ouders 3x per jaar uitgenodigd voor een gesprek over de ontwikkeling van hun kind (1x op didactisch gebied, 1x op sociaal emotioneel gebied en aan het einde van het jaar voor beide ontwikkelgebieden).

3.4 Passend aanbod bij extra onderwijsbehoeften

De IB-er coördineert de ondersteuning en coacht de leerkrachten bij de uitvoering. Veel leerlingen krijgen een vorm van extra ondersteuning. De meeste extra ondersteuning vindt plaats in de eigen groep. Dit sluit aan bij de zorgniveaus 1 en 2 binnen de school (zie zorgniveaus in het schoolplan). Sommige extra ondersteuning vindt buiten de eigen groep plaats, maar wel binnen de school. Dit sluit aan bij zorgniveau 3 (zie 4.2). Daarnaast krijgen enkele leerlingen externe ondersteuning. Dit sluit aan bij zorgniveau 4 (zie 4.3).

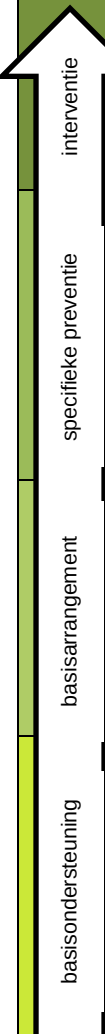
Wanneer er sprake is van extra ondersteuningsbehoeften die binnen de klas niet direct kunnen worden beantwoord, is er de mogelijkheid om de leerling binnen het interne zorgoverleg in te brengen (CvB). Hier wordt door de groepsleerkracht, de schoolpsycholoog en de zorgcoördinator een plan van aanpak opgesteld voor ten minste 6 weken. Indien het opgestelde plan onvoldoende

effect heeft, kan de leerling worden ingebracht in het zorgbreedte overleg (zie CvB en ZBO in het schoolplan en de kwaliteitskaart CvB en de kwaliteitskaart ZBO).

3.4.1 Aanbod lees- en/of spellingsproblemen en/of dyslexie

Onze ambitie is dat iedere leerling functioneel geletterd de school verlaat (AVI PLUS). Ons doel is dat ieder leerling geletterd van school gaat op minimaal AVI E6. Ons onderwijs is gebaseerd op het protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het SBO en Masterplan Dyslexie.

De meeste leerlingen met lees- en spellingsproblemen kunnen voldoende begeleid worden in de klas. Daarnaast gebruiken we verschillende computerprogramma's. Wanneer de leesresultaten 3 toetsmomenten achter blijven ondanks extra ondersteuning binnen de klas (zorgniveau 2), wordt extra individuele leesbegeleiding ingezet (zorgniveau 3). Op basis van een leesscreening met behulp van de Struiksma leestoetsen, AVI-leestoetsen en DMT wordt een individueel begeleidingsplan met korte termijn doelen gesteld. Tijdens de begeleiding wordt onder andere gewerkt met structuurrijtjes, flitskaartjes, voor-door-koor lezen, Connect-lezen. Na minimaal 10 weken wordt dit plan geëvalueerd.

Zorgniveaus lees- en spellingsonderwijs				
Onderwijs-continuüm	Continuüm van zorg	Wie	Aanpak en interventies	
 interventie specifieke preventie basisarrangement basisondersteuning	Interventie 5% van de zwakste lezers/spellers	Zorgniveau 4 diagnostiek en behandeling in zorginstituut	Externe behandelaar met afstemming op school met leerkracht, IB en orthopedagoog of zorgcoördinator.	- Individueel handelingsplan. - Vaststellen dyslexie en gespecialiseerde behandeling - Externe behandeling - Individuele leesbegeleiding binnen leesbehandeling op school.
	Specifieke preventie Binnen/buiten de klas 10% zwakke lezers/spellers	Zorgniveau 3 Specifieke interventies	Leerkracht Ondersteund en/of uitgevoerd door de orthopedagoog	- Individueel handelingsplan. - Connect lezen - Leesbegeleiding (individueel door orthopedagoog) - Verdere intensivering lees- en/of spellingsonderwijs - Zelfde toetsen als hoofdmeting om handelingsplan bij te kunnen stellen. Leerling wordt met zichzelf vergeleken.
	basisarrangement binnen de klas 25% zwakke lezers/spellers	Zorgniveau 2 Stapelen op basisondersteuning	Leerkracht OOP IB'er (indien nodig)	- Extra zorg in groepssituatie volgens methodiek: Duo, Tutor - Intensieve instructie in kleine groepje met interactie en meer leertijd. - Intensivering lees- en/of spellingsonderwijs: Uitbreiding, herhalen, pre teaching instructie-en oefentijd minstens 15 minuten per dag.
	Basisondersteuning 75% leerlingen	Zorgniveau 1 Goed lees- en spellingonderwijs in groepsverband aan de hand van effectieve groepsinstructie (EDI), rekening houdend met de ondersteuningsbehoefte van de leerling.	Leerkracht	Methode Veilig leren lezen Veilig in stapjes Lekker lezen Klankgebaren Inoefenen Begeleide inoefenen Verlengde instructie Aandacht voor verschillen in ondersteuningsbehoefte van de leerlingen

3.4.2 Aanbod rekenproblemen en/of dyscalculie

Onze ambitie is dat iedere leerling wat betreft zijn ontwikkeling op het gebied van rekenen conform zijn reëel ontwikkelingsperspectief ontwikkelt. Ons onderwijs is momenteel gebaseerd op de methode Alles Telt. De ambitie van de school is om opbrengstgericht te gaan werken voor rekenen door de leerlijnen en leerroutes voor rekenen verder uit te werken, en het protocol Ernstige RekenWiskunde-problemen en Dyscalculie te integreren in het beleid voor rekenonderwijs en individuele rekenbegeleiding buiten de klas op zorgniveau 3 te realiseren (zie meerjarenbeleidsplan).

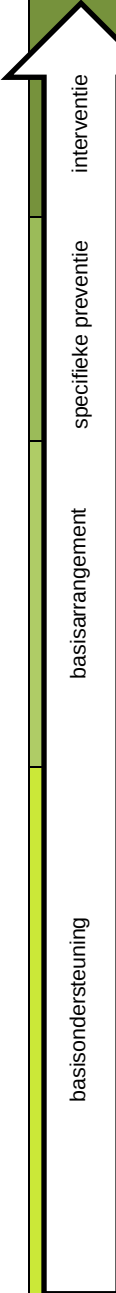
Zorgniveaus rekenen en wiskunde				
Onderwijs-continuüm	Continuüm van zorg	Wie	Aanpak en interventies	
interventie Interventie 5% van de zwakste rekenaars	Zorgniveau 4 diagnostiek en behandeling in zorginstituut	Externe behandelaar met afstemming op school met leerkracht, IB en orthopedagoog of zorgcoördinator.	- Individueel handelingsplan - Vaststellen dyscalculie en gespecialiseerde behandeling Externe behandeling. - Individuele begeleiding binnen rekenbegeleiding op school, naast de externe behandeling.	
Specifieke preventie Specifieke preventie Binnen/buiten de klas 10% zwakke rekenaars	Zorgniveau 3 Specifieke interventies	Leerkracht ondersteund en/of uitgevoerd door de orthopedagoog	- Individueel handelingsplan. - Verdere intensivering rekenonderwijs (ook buiten de klas) - Intensieve individuele rekenbegeleiding door orthopedagoog - Zelfde toetsen als hoofdmeting om HP bij te kunnen stellen. Leerling wordt met zichzelf vergeleken.	
basisarrangement basisarrangement binnen de klas 25% zwakke rekenaars	Zorgniveau 2 Stapelen op basisondersteuning	Leerkracht OOP Methode IB-er (indien nodig)	- Intensivering rekenonderwijs - Intensieve instructie in klein groepje met meer interactie en meer leertijd. - Extra zorg in groepssituatie volgens methodiek: Herhalen, pre teaching, instructie-en oefentijd minstens 15 minuten per dag.	
basisondersteuning basisondersteuning 75% leerlingen	Zorgniveau 1 Goed rekenonderwijs in groepsverband aan de hand van effectieve groepsinstructie (EDI), rekening houdend met de ondersteuningsbehoefte van de leerling.	Leerkracht	Methode Alles telt Inoefenen Begeleide inoefenen Verlengde instructie Aandacht voor verschillen in ondersteuningsbehoeften van de leerlingen Ondersteunend materiaal	

3.4.3 Aanbod sociaal-emotionele of gedragsmatige problemen

De Lessen goed gedrag vanuit PBS worden voor alle leerlingen ingezet als basisondersteuning voor het aanleren van sociaal-emotionele vaardigheden, maar ook de creatieve vakken worden hiervoor ingezet (theaterproject SEP) Daarnaast is het volledige schoolklimaat ingericht op het aanleren van zelfredzaamheid en zelfsturing. Door het geven van positieve gedragsverwachtingen, keuzemogelijkheden en kindgesprekken in het TO-systeem, in combinatie met traumasensitief onderwijs waarin leerlingen leren wanneer zij stress ervaren en hoe zij escalaties kunnen voorkomen (in- en uit het raampje), leren de leerlingen leiding geven aan zichzelf en keuzes te

maken op basis van ratio. Indien nodig kunnen leerlingen verschillende trainingen en programma's volgen (zie extra ondersteuning).

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te volgen en preventief ondersteuning te kunnen bieden aan de leerlingen, wordt gebruik gemaakt van de sociaal-emotionele leerlingvolgsystemen 'KIJK' voor de kleuters en 'ZIEN!' voor de middenbouw en bovenbouw leerlingen. Deze leerlingvolgsystemen zijn de basis voor de sociaal-emotionele groepsplannen waar mee wordt gewerkt in de klas (zorgniveau 1 en zorgniveau 2).

Zorgniveaus sociaal-emotionele ontwikkeling				
Onderwijs-continuüm	Continuüm van zorg	Wie	Aanpak en interventies	
 interventie specifieke preventie basisarrangement basisondersteuning	<u>Interventie</u> 5% leerlingen	<u>Zorgniveau 4</u> diagnostiek en behandeling in zorginstituut	Externe behandelaar met afstemming op school met leerkracht, IB en orthopedagoog of zorgcoördinator.	- Individueel handelingsplan - Vaststellen stoornis/problematiek en gespecialiseerde behandeling Externe behandeling. - Individuele begeleiding op school, naast de externe behandeling.
	<u>Specifieke preventie</u> Binnen/buiten de klas 10% leerlingen	<u>Zorgniveau 3</u> Specifieke interventies	Schoolpsycholoog Orion cluster ¾ Altra Salto Sport en Behavior	Individuele interventies of in klein groepje gericht op o.a. laag zelfbeeld, zelfvertrouwen, zelfregulatie/controle, meidenvrij, beter bij de les/executieve functies,
	<u>Basisarrangement</u> binnen de klas 25% leerlingen	<u>Zorgniveau 2</u> Stapelen op basisondersteuning	Leerkracht ondersteund door zorgteam	Leerlingen worden door de leerkracht ingebracht in de Commissie van begeleiding. Er wordt een individueel ondersteuningsplan voor de betreffende leerling opgesteld. Zie kwaliteitskaart Commissie van Begeleiding
	<u>Basisondersteuning</u> 75% leerlingen	<u>Zorgniveau 1</u> De Lessen goed gedrag vanuit PBS en de creatieve vakken en worden ingezet als basisondersteuning voor het aanleren van sociaal-emotionele vaardigheden. Het schoolklimaat is ingericht op het aanleren van zelfredzaamheid en zelfsturing. Door het geven van positieve gedragsverwachtingen, keuzemogelijkheden en kindgesprekken in het TO-systeem, in combinatie met traumasensitief onderwijs. Leerlingen leren wanneer zij stress ervaren en hoe zij escalaties kunnen voorkomen.	Leerkracht Trainers Sport en Behavior Medewerkers VHS	- Lessen goed gedrag - Traumasensitief les geven en schoolklimaat - Lessen Sport en Behavior

3.5 Zelfbeoordeling

Niveau van basisondersteuning (zelfbeoordeling school)						
	Huidige situatie	In ontwikkeling beginfase	In ontwikkeling volop mee bezig	In samen- werking met:	n.v.t.	Nemen we mee in school- plan / jaarplan, in school- jaar...
De school monitort de leer-en sociaal/emotionele ontwikkeling van leerlingen gedurende de gehele schoolse periode.	GOED					
De school is in staat om leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte op verschillende leergebieden en de sociaal/emotionele ontwikkeling vroegtijdig te signaleren.	GOED					
De school heeft goed bruikbare protocollen op gebied van ernstige leesproblemen/dyslexie. De protocollen worden toegepast.	VOLD		X			2019-2020
De school heeft goed bruikbare protocollen op het gebied van ernstige reken-wiskunde problemen / dyscalculie. De protocollen worden toegepast	VOLD	X				2020-2021
De school heeft goed bruikbare protocollen voor medisch handelen en veiligheid. De protocollen worden toegepast.	GOED		X			2019-2020
De school heeft een heldere en adequate ondersteuningsstructuur binnen de school ingericht, herkenbaar voor medewerkers en ouders.	GOED					
De school is in staat om handelingsgericht te denken, te handelen, te arrangeren of te verwijzen waar bij het cyclisch proces van haalbare doelen stellen, planmatig uitvoeren en gerichte evalueren centraal staat. Deze met name HGW.	VOLD.		X			2019-2020
De leerkrachten zijn in staat om de belemmerende en stimulerende factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van een leerling, te kunnen herkennen, maar vooral ook gebruiken om resultaatgerichte ondersteuning te kunnen inzetten.	VOLD.		X			2019-2020
De school is in staat om door vroegtijdig lichte ondersteuning in te zetten, sociaal emotionele problemen van leerlingen klein te houden of zodanig te begeleiden dat zij kunnen (blijven) profiteren van het onderwijsaanbod.	GOED					
De school heeft een goede samenwerkingsrelatie met ouders daar waar het leerlingen met een extra onderwijsbehoefte betreft.	GOED					
De school heeft een goede samenwerkingsrelatie met de voorschool, gericht op het realiseren van een doorgaande lijn en een warme overdracht van de leerlingen naar de basisschool.	GOED					
Bij uitstroom naar VO, tussentijdse uitstroom naar een andere basisschool of SBO/SO is er sprake van zorgvuldige overdracht van de leerling (-gegevens) naar de andere school.	GOED					
De school werkt krachtig samen met ketenpartners, zoals jeugdhulpverlening, het S(B)O, de steunpunten die belast zijn met het arrangeren van extra ondersteuning, e.a. om leerlingen ondersteuning te bieden, waardoor zij zich kunnen blijven ontwikkelen.	GOED					

Tabel 1.2 Basisondersteuning VHS gebaseerd op de zelfbeoordeling (dec 2018) en inspectieoordeel (juni 2019)

3.6 Kwaliteitscultuur

In het rapport van het verificatieonderzoek van de inspectie van onderwijs (juni 2019) op de VHS van het bestuursonderzoek van Stichting Sirius wordt de kwaliteitscultuur op de VHS als volgt beschreven:

‘De VHS heeft een cultuur van samen continu verbeteren. De school heeft een sterke professionele cultuur, omdat alles in de school in het teken staat van continue verbetering. Het team draagt de visie van de school en maakt de ambities overtuigend waar in de dagelijkse praktijk. De schoolleiding zet een duidelijke koers uit en bespreekt voortdurend en openlijk het ‘waarom’ met het team. Beleidskeuzes worden in samenspraak gemaakt en zijn, ook vanuit de literatuur, goed onderbouwd. Dit zorgt voor draagvlak. De schoolleiding geeft, binnen heldere kaders, professionele ruimte en stimuleert een goede onderlinge samenwerking. Het team voelt zich gezamenlijk verantwoordelijk en is eigenaar van de totale schoolontwikkeling. Het onderwijs is goed in beeld door verschillende lesobservaties, daarmee kan het pedagogisch-didactisch repertoire van de leraren gericht worden versterkt.’

Beoordeling inspectie (op basis van het inspectiekader vanaf augustus 2017)	
Algemeen	Voldoende
Ontwikkelpunten	Zicht op ontwikkeling Scherpere analyse van de onderwijsbehoeften voor het beter duiden van verklaringen van mogelijke stagnaties, waardoor leraren gerichtere interventies kunnen plegen waarmee de afstemming wordt versterkt.
Indicatoren m.b.t. specifieke leerlingondersteuning	
2. Onderwijsproces	
2.4 (extra) ondersteuning: leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra ondersteuning en begeleiding	voldoende
2.5 samenwerking: de school werkt samen met relevante partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven	goed
3. Schoolklimaat	
3.2 ondersteunend en veilig schoolklimaat: de school kent een ondersteunend en stimulerend schoolklimaat.	voldoende
4. Kwaliteitszorg en ambitie	
4.1 doelen, evaluatie en verbetering: het bestuur en zijn scholen hebben vanuit hun maatschappelijke opdracht doelen geformuleerd, evalueren regelmatig en systematisch de realisatie van die doelen en verbeteren op basis daarvan het onderwijs.	goed
4.3 verantwoording en dialoog: het bestuur en zijn scholen leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over ambities, doelen en resultaten.	goed
Datum van vaststellen door inspectie	Juni 2019

Tabel 1.1 Beoordeling indicatoren m.b.t. specifieke leerling ondersteuning (inspectie van onderwijs, juni 2019)

3.7 Kwaliteitszorg

De ondersteuningsstructuur van de VHS is zodanig ingericht dat het effect van het onderwijs cyclisch wordt gevolgd, om zodanig te kunnen sturen op een maximaal haalbaar uitstroomniveau, binnen de mogelijkheden van de individuele leerling. In het rapport van het verificatieonderzoek van de inspectie van onderwijs (juni 2019) op de VHS van het bestuursonderzoek van Stichting Sirius wordt de indicator kwaliteitszorg op de VHS als volgt beschreven:

‘De gerichte sturing op de VHS zorgt voor kwaliteitsverbetering. Met goed ingericht stelsel van kwaliteitszorg zijn in korte tijd verbeterpunten aangepakt. Voorbeelden zijn o.a.: doorgaande lijnen betreft HGW en sociaal emotionele ontwikkeling en de kwaliteitskaarten. De school stelt heldere en ambitieuze doelen om planmatig aan de kwaliteit van het onderwijs

te werken. Doelen zijn concreet en zichtbaar voor het team. De VHS onderzoekt en evalueert of het onderwijs voldoet aan de eigen ambities en pleegt doordachte interventies. Onderwijs is goed in beeld door verschillende lesobservaties, daarmee kan het pedagogisch-didactisch repertoire van de leraren gericht worden versterkt. Duidelijke systematiek LVS soc.-emotioneel en cognitief. Alle lln hebben OPP en wordt consequent geëvalueerd. Leerroutes op basis waarvan de doelen worden bepaald. Bestuur en school hebben goed in beeld waar verbetermogelijkheden liggen op het gebied van zicht op ontwikkeling en begeleiding leerlingen.'

De indicator 'zicht op ontwikkeling' wordt als voldoende beoordeeld in het inspectierapport (juni 2019), en er worden aanbevelingen gedaan om het onderwijsaanbod op de VHS te excelleren naar goed onderwijs.

'Leraren hebben zicht op de ontwikkeling, maar er zijn kansen om afstemming te versterken. Didactische onderwijsbehoeften kunnen scherper worden geanalyseerd, voor het beter duiden van verklaringen van mogelijke stagnaties. Met die informatie kunnen leraren gerichtere interventies plegen, waarmee de afstemming wordt versterkt. Bestuur en school hebben goed in beeld waar verbetermogelijkheden liggen op het gebied van zicht op ontwikkeling en begeleiding leerlingen.'

Hoofdstuk 4 De inrichting van de extra ondersteuning

Gelukkig gaat het met de meeste kinderen goed op de VHS. Maar soms heeft een leerling, om welke reden dan ook, meer ondersteuning nodig dan de basisondersteuning. In dit hoofdstuk wordt de specifieke ondersteuning beschreven die verder gaat dan de basisondersteuning op de VHS.

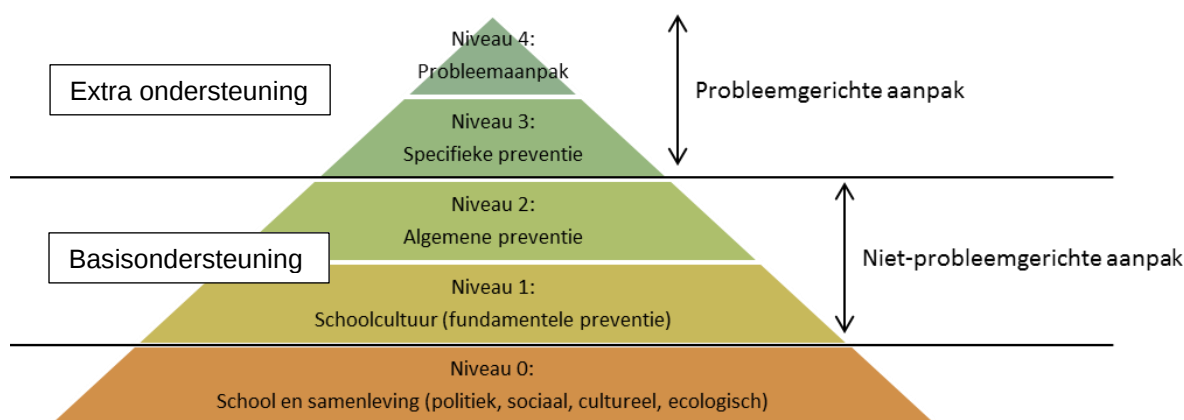
4.1 Extra ondersteuning

We spreken over 'extra ondersteuning' wanneer een school bovenop de hiervoor beschreven basisondersteuning nog meer/andere ondersteuning biedt om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van hun leerlingen (op zorgniveau 3 en 4). De extra ondersteuning in het sbo is echter sterk verweven met de basisondersteuning. In de basisondersteuning zijn namelijk al preventieve interventies ingebed in het orthopedagogisch en didactisch handelen van de professionals. Maar ook in het leerproces, de inrichting van het gebouw en de afspraken die binnen de school gelden.

De extra ondersteuning is een probleemgerichte aanpak: er is een probleem waardoor de leerling zich niet verder kan ontwikkelen en/of dat het probleem zonder specifieke aanpak verergerd. De extra ondersteuning is verdeeld in twee zorgniveaus.

Zorgniveau 3 is gericht op **specifieke preventie** van een specifiek probleem. Hierbij kan gedacht worden aan intensieve ondersteuning door een expert vanuit bijvoorbeeld Stichting Orion op het gebied van leren of gedrag. De specifieke ondersteuning wordt op school gegeven. Dit kan zowel binnen als buiten de klas zijn. In paragraaf 4.2 wordt de extra ondersteuning op zorgniveau 3 verder beschreven.

Zorgniveau 4 is niet meer preventief, maar is een **specifieke aanpak voor een complex probleem** dat zorgt voor stilstand of achteruitgang van de ontwikkeling van de leerling en het probleem is veelal een ernstige bedreiging voor de leerling zelf en/of zijn omgeving. Dit is de meest intensieve vorm van ondersteuning die op de VHS geboden kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan een interventie zoals intensieve ondersteuning en begeleiding vanuit PIT op school en tevens systeembehandeling thuis. In paragraaf 4.3 wordt de extra ondersteuning op zorgniveau 4 beschreven.

Figuur 1.4

Specifieke preventie voor leerlingen die meer nodig hebben dan de basisondersteuning van de VHS (Preventiepiramide DeClerck, 2010)

Extra ondersteuning VHS		
Omstandigheden	Stimulerende factoren	Belemmerende factoren
Gebouw	- Invalidetoilet. - Extra ruimtes om individueel te werken. - Kook/techniek lokaal. - Inpandige gymzaal en speelzaal. - Zeer ruime buitenspeelplaats. - Opgeruimd en overzichtelijk gebouw. - Structuur in ruimte door visueel gemaakte kernwaarden, afspraken en regels (PBS).	- Geen aanpassingen voor fysieke belemmeringen. - Weinig uitdagende speelplaats met veel tegels en weinig speeltoestellen.
Aandacht en tijd	- Onderwijs-zorgcoördinator, schoolpsycholoog, kinderoefentherapeut - Groep Maan standaard klassenassistent. - Extra onderwijsassistent voor lezen vanuit de Kansenaanpak. - Stagiaires 4^e jaars psychologie en 3^e jaars beeldende therapie, 2^e jaars UPvA . - Ook in groep 3 spelend leren. - Traumasensitief onderwijs. - Extra expertise en begeleidig vanuit Stichting Orion voor cluster 3 en 4 problematiek. - Sterk TO-protocol met time-outs en escapes, begeleidt door achterwacht. - Faciliteren van leerkrachten voor onderwijsontwikkeling, intervisie en gespreksvoering met ouders. - Voortgangsgesprekken en portfoliogesprekken voor elk kind. - Laagdrempelig voor ouders, goede samenwerking ouders. - Herstelgesprekken na een TO thuis of schroting.	- Begeleiding buitenschoolse activiteiten. - Pauze voor de leerkrachten. - De formatie is krap, wegens kleine school en de middelen die daarbij horen. - Klassengrootte van max 16 (en kleuters 12) is te groot voor de aandacht en ondersteuningsbehoefte die leerlingen hebben. Het past fysiek ook niet in de kleine lokalen.
Schoolomgeving	- Ruime groene schoolomgeving. - Openbaar vervoer op loopafstand (5 minuten). - Autovrij gebied.	- Leerlingen die met leerlingenvervoer komen, moeten soms zelf van de parkeerplaats naar de school lopen (oversteken fietspad).
Leerling populatie	- Leerlingen met ernstige gedrags- en leerproblemen behoren ook tot de populatie en krijgen een kans op de VHS.	- Leerlingen met ernstige gedrags- en leerproblemen behoren ook tot de populatie, en zitten verdeeld over de groepen. - Veel ouders die handelingsverlegen zijn bij de opvoeding van hun kind. - Sprake bij armoede bij veel gezinnen.
Teamfactoren	- Ambities team: bereid te ontwikkelen. - Open, naar buitengerichte houding. - Collectieve verantwoordelijkheid: professionele cultuur van elke dag samen een beetje beter. - Sterke motivatie om leerlingen verder te helpen; met hoofd, hart en ziel!	- In 2019-2020 met 7 nieuwe collega's gestart, zonder sbo ervaring.

	- Mix van ervaren en jonge leerkrachten.	
Leerkrachtfactoren	- Grote betrokkenheid. - Grote flexibiliteit en veerkracht. - Bereidheid tot scholing en persoonlijke ontwikkeling. - Verantwoordelijkheid nemen voor alle leerlingen. - Humor, relativeringsvermogen en bevlogenheid!	- Formatie is krap, wanneer iemand uitvalt moet dit door collega's opgevangen worden omdat er geen vervanging is door het lerarentekort. SBO wordt hierin nog harder getroffen dan het reguliere onderwijs.
Wijkgerichte samenwerking	- Op het gebied van zorg veel contact en samenwerking met externe contacten. - Wijkoverleg vanuit PPOZO. - School biedt 3 TOV-plekken (observatie) en 1 TOP-plek (crisis) voor leerlingen binnen Amsterdam Zuidoost.	- De VHS biedt expertise aan de reguliere scholen in Zuidoost vanuit hun eigen bezetting, waardoor de schoolpsycholoog, de onderwijs-zorgcoördinator en directie regelmatig uit school zijn en hun expertise niet in kunnen zetten voor de leerlingen van de VHS.
Mogelijkheden inzet extra ondersteuning	- Samenwerking met de specialistische jeugdzorg. - Samenwerking met Stichting Orion voor leerlingen met ernstige gedrags- en/of leerproblemen. - Samenwerking met MOC Kabouterhuis voor leerlingen tot 7 jaar (preventie en vroegsignalering)	

Welke **structurele voorzieningen** zijn binnen de school aanwezig t.b.v. leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?

Bijvoorbeeld: begeleider passend onderwijs / OKA / OKT / Psychologen / HB coördinatoren / verrijkingsgroepen / aanbod voor leerlingen die uitstromen naar praktijkonderwijs / experts master SEN / trainingen op sociaal emotioneel vlak / ondersteuning bij dyslexie, dyscalculie fysiotherapeut / logopedie / steunpunt autisme

Ouder Kind Adviseur (OKA)

De ouder-kind adviseur van de van Houteschool sluit op uitnodiging aan bij oudergesprekken van kinderen waarbij er vragen rondom de thuissituatie zijn. Op deze manier kan de ouder-kind adviseur indien nodig ondersteuning voor thuis organiseren vanuit het ouder-kind team. Vanuit diverse externe instanties is het mogelijk om extra ondersteuning binnen de thuissituatie of het gezin in te zetten. Bijvoorbeeld door de Opvoedpoli, De Bascule, Samen Doen, PIT.

Voorschool Plus (Swazoom)

De Van Houteschool is samen met Swazoom en het Stadsdeel Zuidoost een Voorschool Plus gestart. Een tussenvorm van laagdrempelige specialistische opvang op een moment in de ontwikkeling dat er nog veel geleerd kan worden. De leerlingen die voor deze vorm van opvang in aanmerking komen, vallen weliswaar uit in de reguliere voorscholen/peuterspeelzalen, maar de problematiek is (nog) niet zwaar genoeg om door te verwijzen naar het MOC/Altra.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat er gemiddeld vijf kinderen opvallen in een reguliere groep. Deze kinderen vallen uit op sociaal-emotioneel, motorisch en cognitief gebied. Vooral op het sociale gebied is er veel uitval te bespeuren. De kinderen weten niet op welke manier zij moeten spelen en/of contact moeten maken. Dit uit zich dan in bijvoorbeeld agressief en onrustig gedrag. Ook het maken van contact met andere kinderen gaat soms moeizaam. De Voorschool Plus is een kleine groep van maximaal 8 peuters, die 4 dagdelen per week naar de Voorschool Plus gaan. De Voorschool Plus heeft een ochtend- en een middaggroep. Door het kind goed te volgen wordt bekeken hoe het kan uitstromen.

Samenwerking MOC 't Kabouterhuis

De samenwerking tussen de VHS en MOC 't Kabouterhuis betreft ondersteuning aan de gezinnen, het individuele kind en kinderen in een groepssituatie.

1. Kortdurende gezinsbegeleiding voor alle JRK kinderen;
2. Gespecialiseerde groepstraining aan alle of een deel van de JRK-kinderen;
3. Een soepele organische overstap voor kinderen van een MOC groep naar de JRK groep op de VHS

Observatie en tijdelijke opvang (TOV/TOP)

De van Houteschool neemt op verzoek van de reguliere basisscholen binnen het stadsdeel Zuidoost leerlingen op die behoefte hebben aan een time-out. Het betreft leerlingen die slechts een korte periode van 3 maanden binnen het SBO geplaatst worden. Daarna is het doel terugplaatsing naar de eigen basisschool of naar een andere reguliere basisschool. De school neemt in overleg incidenteel leerlingen op waarvan vrijwel vaststaat dat er een tijdelijke of een permanente toelaatbaarheidsverklaring (TLV) afgegeven gaat worden, maar waar het nog weken kan duren voordat de TLV daadwerkelijk wordt afgegeven. In een aantal gevallen is de leverende school niet meer in staat om de leerlingen in de school te houden en neemt de van Houteschool de leerling voortijdig op. Dat kan alleen op voorwaarde dat de leverende school bereid is om daar voor te betalen (besturen bepalen het bedrag); de leerling blijft ingeschreven staan bij de leverende school zolang er nog geen TLV is afgegeven. Op deze manier wordt voorkomen dat leerlingen geschorst worden en/of thuis komen te zitten.

Specialistische jeugdhulp speciaal onderwijs (SJSO)

Vanuit de SJSO heeft de VHS Stichting Sport & Behaviour gecontracteerd. Aan de hand van beweging, sport en delen van de Rots en Water training werken trainers vanuit Stichting S&B aan de groepsdynamiek met de gehele groep. Met name aan de start van het schooljaar wordt er intensief samengewerkt met de trainers van S&B voor de groepsvorming. Daarnaast werken zij met kleine groepjes leerlingen of individuele leerlingen aan de sociale vaardigheden. Komt uw kind voor dit laatste in aanmerking, dan zult u hierover bericht krijgen alvorens er gestart wordt met de trainingen.

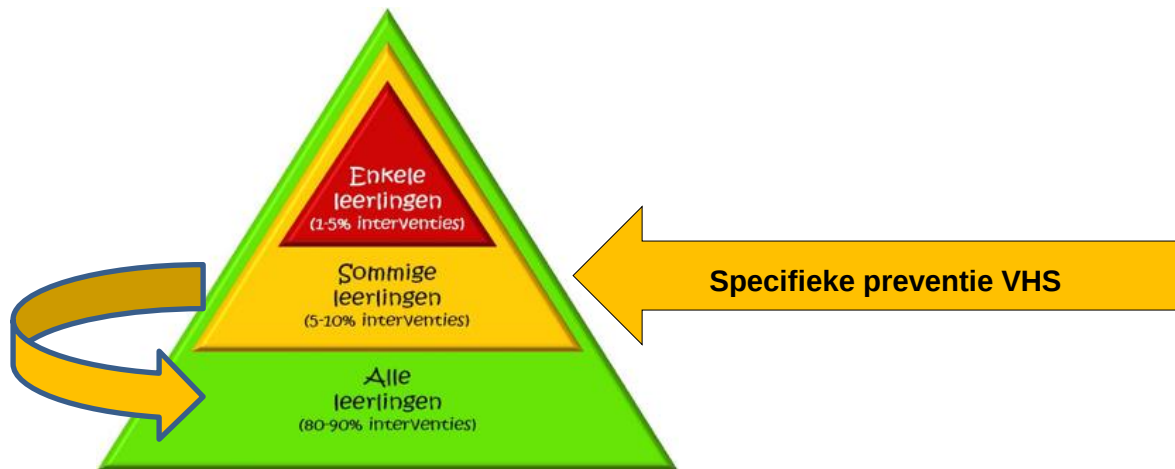
Achterwacht

De achterwachtfunctie op de VHS wordt door een onderwijsassistent uitgevoerd. De achterwacht geeft uitvoer aan het gehele time-outprotocol met als doel leerlingen met zeer specifieke onderwijsbehoeften op het gebied van gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling te ondersteunen en te begeleiden bij het reguleren van hun emoties en hen te leren beter voor zichzelf te zorgen en goede keuzes voor zichzelf te maken.

4.2 Zorgniveau 3: specifieke preventie

De inzet van de specifieke preventie heeft als doel leerlingen tijdens een interventie zodanig te begeleiden dat zij zich na de extra begeleiding verder kunnen ontwikkelen binnen de basisondersteuning. Dit is ambitieus, en ook niet in alle gevallen haalbaar. Veelal is dit op sociaal-emotioneel en gedragsgebied makkelijker te realiseren dan bij specifieke leerproblemen, omdat deze niet 'op

te lossen' zijn. Zo zal een leerling binnen de ZML-leerroute bijvoorbeeld meestal een specifieke preventie nodig hebben om zich binnen de groep te kunnen ontwikkelen op het gebied van didactiek. In onderstaande paragrafen zijn de verschillende specifieke preventies die de VHS biedt uitgewerkt.

Figuur 1.5 Extra ondersteuning: specifieke preventie VHS (gebaseerd op de piramide van PBS)

4.2.2 Specifieke preventie leerproblemen

De afgelopen jaren is er sprake van een instroom van leerlingen met steeds lagere cognitieve capaciteiten. Het betreft een groep leerlingen met een IQ tussen 55 en 60. Deze groep leerlingen heeft onderwijsbehoeften op het gebied van een herhaald leeraanbod, waarbij de leerstof in nog kleine stapjes wordt aangeboden, waarbij met concreet en inzichtelijk materiaal wordt gewerkt en waarbij de leertijd wordt verlengd en geïntensiveerd door veel herhaling aan te bieden (zie interventies basisondersteuning). Naast de genoemde 3 leerroutes heeft de school daarom ook nog een zml-leerroute. De leerlingen die in deze route zitten vallen binnen zorgroute 3. Leerroute 3 beschrijft de doelen naar het praktijkonderwijs, vanuit deze leerroute 3 zijn er aangepaste doelen gefilterd voor zml leerlingen.

4.2.3 Specifieke preventie lees- en/of spellingsproblemen en/of dyslexie

Leerlingen worden systematisch gevolgd waardoor risicoleerlingen (2 x een E score op de DMT) tijdig gesignaleerd worden. Deze leerlingen krijgen dagelijks instructie en begeleiding (in ieder geval 60 minuten per week) in een kleine groep (zorgniveau 2: verlengde instructie: meer intensieve instructie, meer oefen en herhaaltijd, inzetten van tutorlezen en flitsen). Indien nodig wordt een specialist (bijvoorbeeld logopedie ingeschakeld). In de onderbouw wordt de STER aanpak van de methode Veilig Leren Lezen gebruikt. In de overige groepen wordt Taalactief "speciale spellingsbegeleiding" ingezet.

Als deze leerlingen na een meetperiode te weinig vooruitgang geboekt hebben ondanks de verlengde instructie en herhaling in de groep komen ze gedurende een half jaar in aanmerking voor ondersteuning buiten de klas (zorgniveau 3). Screening wordt gedaan door de psycholoog, Wanneer sprake is van een risicoleerling dyslexie wordt er een handelingsplan opgesteld door de psycholoog.

Twee keer per week 30 minuten extra instructie- en oefentijd in gepland in een een-op-een situatie of in kleine groepjes van maximaal vier leerlingen. De methoden 'Zo leer je kinderen lezen en

spellen' en BOUW worden ingezet. Daarnaast wordt geoefend met het flitsen van letters en woorden die nog niet beheerst worden.

Mocht een leerling ook niet van dit aanbod profiteren dan lijkt het lees/spellingsprobleem hardnekkig te zijn en kan er mogelijk sprake zijn van Dyslexie. De schoolpsycholoog dient de aanvraag voor diagnostiek in bij het samenwerkingsverband.

4.2.4 Specifieke preventie rekenproblemen en/of dyscalculie

De meeste leerlingen met geringe rekenproblemen kunnen voldoende begeleid worden binnen de klas. Enkele leerlingen blijven ondanks de klassikale ondersteuning achter. Dit betreft leerlingen die 2 keer uitvallen op hetzelfde onderdeel van de methode-gebonden toetsen of 1x uitvallen op en een onderdeel van de Cito toetsen (zorgniveau 2). Wanneer na extra begeleiding door de leerkracht en extra verlengde instructie de leerling nog steeds problemen ervaart op de deelgebieden, of wanneer de leerling minder dan 75 procent goed heeft van de methode-gebonden toets, is individuele rekenbegeleiding gewenst (zorgniveau 3). Hierbij wordt de rekencoördinator betrokken. Zorgniveau 3 is voor rekenen nog in ontwikkeling (zie meerjarenbeleidsplan).

4.2.5 Specifieke preventie sociaal-emotionele of gedragsmatige problemen

Leerlingen die in zorgniveau 3 zitten hebben extra ondersteuning in de klas of krijgen extra ondersteuning buiten de klas, veelal begeleid door de orthopedagoog/schoolpsycholoog van de VHS. Voorbeelden van specifieke preventie zijn de TEACHH en escapemogelijkheden voor leerlingen met trauma gerelateerde gedragsproblemen.

4.2.6 Specifieke preventie thuis- gezinssituatie

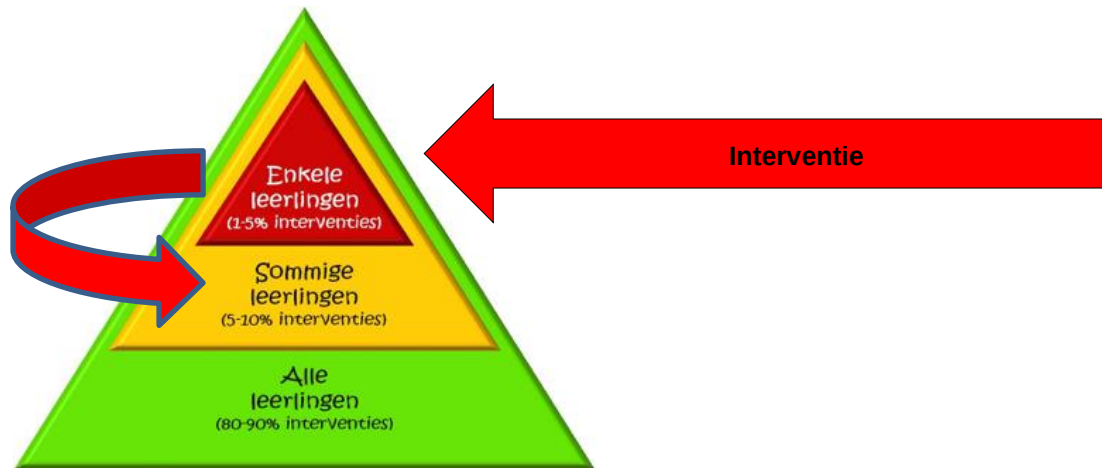
Bij het grootste deel van de leerlingen van de VHS zit er sprake van problematiek binnen het gezin. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld financiële problemen of opvoedingsmoeilijkheden. De school heeft binnen zijn visie opgenomen: 'Samen een brug naar de toekomst'. De school wil daarom ook ouder(s)/verzorger(s) ondersteunen bij het op een prettige manier werken aan de toekomst van hun kind. De onderwijszorgcoördinator heeft gesprekken met ouders over hun ondersteuningsbehoefte in de thuissituatie. Zij is ouderdeskundige en getraind in oplossingsgerichte gespreksvoering met ouders. Mocht uit deze gesprekken blijken dat ouders meer nodig hebben om hun kind te begeleiden in de thuissituatie, dan kan de OKA of een passende externe instantie ingezet worden om de ouders te begeleiden (zie zorgniveau 4).

4.2.7 Specifieke preventie gezondheid en fysieke ontwikkeling

Binnen de van Houteschool vindt het team het belangrijk dat leerlingen op een gezonde manier groot worden. Er wordt daarom veel aandacht besteed aan gezonde voeding en beweging. Naar schatting heeft 20% van de leerlingen last van overgewicht en een derde heeft een achterstand op het gebied van de fijne of grove motoriek. Leerlingen die meer of andere lichamelijke ondersteuning nodig hebben dan fysiotherapie kunnen in aanmerking komen voor extra ondersteuning door de stichting '**Kind en motoriek, bewegen op maat**'. Leerlingen die aangemeld zijn bij 'Kind en Motoriek' worden één keer per week uit de klas gehaald voor individuele begeleiding. Dit gebeurt aan de hand van extra bewegingsactiviteiten. Bijvoorbeeld extra gym, (psycho)-motorische therapie en/of extra fysiotherapie. De leerling werkt aan eigen doelen die zijn opgesteld door de specialist van 'Kind en Motoriek'. De doelen en de voortgang van de extra ondersteuning zijn opgenomen in het individuele OPP.

4.3 Zorgniveau 4: interventie bij een complex probleem

Zorgniveau 4 is de meest intensieve vorm van ondersteuning op de VHS, en kan gezien worden als een interventie. Hierbij kan gedacht worden aan trainingen op het gebied van sociale vaardigheden, ondersteuning in de thuissituatie, maar ook de meldcode valt onder de specifieke aanpak.

Figuur 1.6 Interventies op de VHS

4.3.1 Interventie lees- en/of spellingsproblemen en/of dyslexie

Wanneer blijkt dat er bij de leerling ondanks individuele begeleiding nog problemen ervaart op het gebied van lezen en/of spelling die niet conform diens ontwikkelingsperspectief zijn, worden de lees- en/of spellingsproblemen als ernstig en hardnekkig gezien. De leerling wordt aangemeld bij een externe instantie voor onderzoek en begeleiding wanneer de leerling minder dan 75 procent voldoende scoort op de methode-gebonden toets (zorgniveau 4). Het doel van aanmelding bij een externe instantie is met name het verkrijgen van handvatten ter ondersteuning van de onderwijsbehoeften van de leerling en/of het verkrijgen van een dyslexieverklaring. Ook kunnen leerlingen lees- en dyslexietraining krijgen van een externe instantie (RID). Deze trainingen worden op school gegeven.

4.3.2 Interventie rekenproblemen en/of dyscalculie

Wanneer blijkt dat er bij de leerling ondanks individuele begeleiding nog problemen ervaart op het gebied van rekenen die niet conform diens ontwikkelingsperspectief zijn, worden de rekenproblemen als ernstig en hardnekkig gezien. De leerling wordt aangemeld bij een externe instantie voor onderzoek en begeleiding wanneer de leerling minder dan 75 procent voldoende scoort op de methode-gebonden toets (zorgniveau 4). Het doel van aanmelding bij een externe instantie is met name het verkrijgen van handvatten ter ondersteuning van de onderwijsbehoeften van de leerling, aangezien het vaststellen van dyscalculie bij een groot deel van onze populatie niet mogelijk is (men is terughoudend in het verlenen van een dyscalculieverklaring bij leerlingen met een TIQ tussen de 70 en 85).

4.3.3 Interventie bij problemen in de sociaal-emotionele ontwikkeling

Er zijn ook leerlingen die complexe sociaal-emotionele of gedragsmatige problematiek laten zien. Deze leerlingen zitten in zorgniveau 4 en zijn reeds bekend bij diverse externe hulpverleningsinstanties of worden aangemeld bij een passende hulpverleningsinstantie via de schoolarts of via het OKT (Zie overzicht belangrijkste samenwerkingspartners).

In samenwerking met Altra jeugdzorg wordt Salto uitgevoerd. Salto is een individuele training gericht op het aanleren van sociale vaardigheden, met als doel het voorkomen van problemen in het meedraaien in de maatschappij op latere leeftijd. Wanneer de leerkracht aangeeft dat er zorgen zijn rondom de sociale ontwikkeling of het gedrag van het kind, kan de leerling worden aangemeld voor Salto. Salto richt zich op kinderen met cognitieve capaciteiten op beneden gemiddeld tot zeer moeilijk lerend niveau. Per week wordt de leerling één keer uit de klas gehaald om individueel aan eigen doelen te werken (zie hierboven). Naast de training van de leerling, worden huisbezoeken gedaan. Op deze manier worden ook ouders en/of verzorgers betrokken bij de training. Tevens wordt er aan opvoedvraagstukken gewerkt vanuit de hulpvragen die ouders en/of verzorgers hebben.

Sociale vaardigheidstraining (extern)

Sociale vaardigheidstraining is een preventieve training die zich richt op kinderen die moeite hebben in de dagelijkse omgang met leeftijdgenoten. De sociale vaardigheidstraining wordt wijkgericht aangeboden. In overleg met de ouder-kind adviseur van de van Houteschool wordt gekeken welke kinderen in aanmerking komen voor deze preventieve training.

Rots & Water training (extern)

Rots & Watertraining is een preventieve weerbaarheidstraining die zich richt op kinderen die onvoldoende weerbaar zijn of zich in sociale contacten met leeftijdgenoten onhandig verweren of te heftig verweren. De Rots & Watertraining wordt wijkgericht aangeboden. In overleg met de ouder-kind adviseur van de van Houteschool wordt gekeken welke kinderen in aanmerking komen voor deze preventieve training.

4.3.4 Interventie bij problemen in de thuis- gezinssituatie

De ouder-kind adviseur van de van Houteschool sluit op uitnodiging aan bij oudergesprekken van kinderen waarbij er vragen rondom de thuissituatie zijn. Op deze manier kan de ouder-kind adviseur indien nodig ondersteuning voor thuis organiseren vanuit het ouder-kind team. Vanuit diverse externe instanties is het mogelijk om extra ondersteuning binnen de thuissituatie of het gezin in te zetten. Bijvoorbeeld door de Opvoedpoli, De Bascule, Samen Doen, PIT.

Als school hebben we soms te maken met leerlingen van wie wij vermoeden dat zij thuis mishandeld, verwaarloosd of misbruikt worden. Meestal vertellen de leerlingen er niet spontaan over, maar krijgt de groepsleerkracht toch signalen over mishandeling, verwaarlozing of misbruik. Om leerlingen daartegen te beschermen is het van het grootste belang om (ook bij vermoedens van) er vanuit school iets mee te doen. De onderwijs-zorgcoördinator van de school zal de ouders en/of verzorgers bij een vermoeden uitnodigen voor een gesprek op school. De school heeft meldplicht om het vermoeden van kindermishandeling bij het AMK te melden. Daarvoor is geen toestemming van de ouders, verzorgers of leerlingen nodig. De onderwijs-zorgcoördinator stelt de ouders en/of verzorgers vooraf van de melding op de hoogte.

Dit meldrecht geldt voor alle andere beroepskrachten. Alle AMK's maken deel uit van de Jeugdbescherming (JBRA). Indien er onduidelijkheid is rondom de veiligheid van een kind in de thuissituatie, kan de school vrijblijvend contact opnemen met Veilig Thuis. Op deze manier kan worden overlegd wat passende stappen zijn.

Hoofdstuk 5 De grenzen van de ondersteuning

De school biedt onderwijs en ondersteuning aan leerlingen op het gebied van..	Waar kan de school op dit moment niet aan voldoen; rekening houdend met de opdracht dat de school slechts een lichte zorg kan bieden
medische problematiek	Noodzakelijk medisch handelen waarvoor voorzieningen niet in huis zijn en gespecialiseerde kennis op het gebied van medische zorg noodzakelijk is.
leer- en concentratieproblemen	Meervoudige psychiatrische problematiek.
moeilijk of zeer moeilijk lerend niveau	Agressief handelen van de leerlingen en/of de ouders waarbij de veiligheid van de leerling, de omgeving (leerkracht en de andere leerlingen) niet gegarandeerd is.
taalontwikkelingsachterstand (TOA)	- Meervoudig gehandicapte leerlingen. - Slechtziende en blinde leerlingen. - Dove leerlingen. - Langdurig zieke leerlingen. - Leerlingen met een zeer ernstige vorm van epilepsie. - Leerlingen met zeer ernstige motorische beperkingen. - Hoogbegaafde leerlingen met IQ > 120
lees-en spellingsproblematiek > IQ 70	Agressief en gewetenloos handelen van de leerlingen en/of de ouders waarbij de veiligheid van de leerling, de omgeving (leerkracht en de andere leerlingen) niet gegarandeerd is.
spraak- en taalstoornis (TOS) en NT2	Leerlingen die structureel een één op één begeleiding nodig hebben en onvoldoende vaardigheden bezitten om in een klassensetting mee te draaien.
rekenachterstand > IQ 70 (nog geen dyscalculie)	
belemmeringen in het gedrag ten gevolge van een aandachtttekort stoornis, een enkelvoudige gedragsstoornis, klassiek autisme (Asperger, PDD-NOS, MCDD)	
matige psychische problemen waaronder een hechtingsstoornis, angststoornis of depressiviteit	
complexe thuissituatie	
Bij de intake van nieuwe leerlingen wordt de zindelijkheid en medicijngebruik (anders dan medicatie voor de concentratie zoals Methyfenidaat, Ritalin en Concerta) besproken. Als op één van beide of beide gebieden een ondersteuningsbehoefte is, moet overlegd worden hoe dit in de school te organiseren is, zonder dat de school daar de eindverantwoordelijkheid over draagt.	
Voor leerlingen met klassiek autisme, ODD en CD is plaats op de VHS. Dat bewijst het team elke dag weer. Het is moeilijk om aan te geven waar de grens ligt, omdat dit per groep en per jaar kan verschillen. Alhoewel de VHS in onderzoek is naar de grenzen van het sbo/so, is het nog geen school voor speciaal onderwijs (so) en kan niet in alle gevallen bijbehorende specialistische zorg bieden. Als de ontwikkeling van de leerling stagneert en de veiligheid van de leerling en/of de omgeving niet gegarandeerd kan worden, dan zal de VHS de leerling op dit moment toch nog naar het so verwijzen.	

Hoofdstuk 6 Ambitie van de Van Houteschool

De ambitie van het team van de VHS is om zich te ontwikkelen naar een school waar kwalitatief zeer goed onderwijs geboden wordt voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte op het gebied van leren en gedrag. Naast de drie indicatoren van het inspectiekader die al de waardering goed hebben gekregen in juni 2019, wil de school alle indicatoren op goed gewaardeerd krijgen in schooljaar 2020-2021. De school wil dan excellentie aanvragen op het gebied van kwaliteitscultuur, kwaliteitszorg, en schoolklimaat: traumasensitieve school en PBS.

Daarnaast heeft de VHS heeft de ambitie om geïntegreerd onderwijs voor alle leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in de regio Amsterdam Zuidoost te kunnen bieden. Op het moment van schrijven van dit ondersteuningsprofiel (juni 2019) wordt een Plan Dekkend Aanbod Amsterdam geschreven door Stichting Orion, Kolom en De Bascule, in samenwerking met het SWV Amsterdam-Diemen. Deze samenwerking heeft als doel beleid te maken rondom het kunnen bieden van een dekkend onderwijsaanbod in de gehele stad Amsterdam waarbij onderwijs geboden kan worden aan leerlingen met lichte en zware ondersteuningsbehoefte op het gebied van leren en gedrag. Dit gaat als pilot in de regio Zuidoost op de VHS en in samenwerking met sbo de Dumontschool plaatsvinden, maar ook preventief op de reguliere scholen in de regio Amsterdam Zuidoost.

Bijlage: Checklist basisondersteuning

Checklist basisondersteuning PO Zuidoost					
SBO Van Houteschool – Stichting Sirius					
Basiskwaliteit		+	>	<	-
1	De school staat onder basistoezicht van de inspectie	+			
2	Differentiëren op drie (of meer) niveaus is zichtbaar ingebed in het klassenmanagement	+			
3	Het team werkt handelingsgericht met groepsplannen	+			
4	Het pedagogisch klimaat is veilig en duidelijk	+			
5	Het team werkt continu aan professionalisering	+			
6	Opbrengsten worden cyclisch geëvalueerd op leerling-, groeps- en schoolniveau	+			
Planmatig werken					
7	In de basisondersteuning wordt planmatig en cyclisch gewerkt	+			
Onderwijsondersteuning structuur (zorgsysteem)					
8	De ontwikkeling van de leerlingen wordt nauwkeurig gevolgd	+			
9	Onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht en vertaald naar handelen	+			
10	Leer-, opgroei en opvoedproblemen worden gesignaleerd en vertaald naar handelen	+			
11	Leerlingen met extra onderwijsbehoeften krijgen een passend aanbod	+			
12	De ondersteuning wordt deskundig gecoördineerd	+			
13	Cyclische leerling- en groep- en schoolbesprekingen	+			
14	Individueel handelingsplan voor wie dit nodig heeft	n.v.t.			
15	Eigen leerlijn voor wie dit nodig heeft	+			
16	Ontwikkelingsperspectief voor wie dit nodig heeft → 100% op sbo!	+			
17	Educatief partnerschap (samenwerking met ouders in de ondersteuning)	+			
18	Samenwerking met (keten)partners uit onderwijs, welzijn en jeugdzorg	+			
19	Zorgbreedteoverleg met deelname van ouders en externe instanties	+			
20	Tijdige en volledige overdracht van leerlinggegevens vindt plaats bij instroom, schoolwisseling, overgang en uitstroom	+			
21	Protocol voor medische handelingen	+			
Interventies basisondersteuning					
22	Taalstimuleringsprogramma, VVE + extra taalaanbod bij taalachterstand	+			
23	Passend aanbod voor leerlingen met lees- en/of spellingsproblemen en/of dyslexie	+			
24	Passend aanbod voor leerlingen met rekenproblemen en/of dyscalculie	+			
25	Passend aanbod bij het ontwikkelingsniveau ongeacht de intelligentie	+			
26	Het schoolgebouw is heeft geschikte werk- en instructieruimten en is (rolstoel) toegankelijk	+			
27	Het schoolgebouw en is (rolstoel) toegankelijk			>	
28	Aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen gedragsproblemen aanwezig	+			

+	ja, voor meer dan 90%
>	gedeeltelijk, voor meer dan 50%
<	gedeeltelijk, voor minder dan 50%
-	nee